

MAGAZÍN PRO ŽIVOT BEZ LIMITŮ

ROČNÍK XXVI
JARO 2025

VOZKA

HUDBA LÉČÍ, PODPORUJE
EMOČNÍ VYROVNANOST
A NAVRACÍ ŽIVOTNÍ HARMONII

MUZIKOTERAPEUTKA

MARIE
BENÍČKOVÁ

KLINICKÁ LOGOPEDKA
PETRA SEDLÁČKOVÁ

LOGOPEDIE

JE ZALOŽENA NA LIDSKOSTI
A RESPEKTU K PACIENTŮM

Jsme schopni navrhnout a realizovat úpravu vozidla dle přání majitele tak, aby nastupování, ovládání a používání bylo nejen maximálně bezpečné, ale i pohodlné. Samozřejmostí je pro nás instalace originálních dílů předních světových výrobců v kombinaci s našimi vlastními prověřenými systémy, které v praxi neustále zdokonalujeme již od roku 1998.

Kompletní úpravy automobilů pro tělesně postižené,
odvoz vozidla k úpravě a zpět je v případě zájmu zajišťován
vlastním odtahovým speciálem

27 let profesionální práce v oboru

OBSAH

MALÍŘ, FOTBALISTA A SPRÁVNÝ KLUK

Stanislav Jan Salach z Polska
je sportovec každým coulem
a má rád knihy.

06

WORLD ART THERAPY FESTIVAL V PRAZE

Světový festival uměleckých
terapií se bude konat
26.-28. září 2025 na HAMU.

16

LIDSKOST A RESPEKT K PACIENTŮM

Rozhovor Lenky Martínkové
s klinickou logopedkou
Mgr. Petrou Sedláčkovou.

26

PARTÁK DO NEPOHODY

Asistenční pes aneb Příběh
naší rodiny. Poděkování týmu
Pomocných tlapek.

34

KAŽDÁ JSME KRÁSNÁ

Oslavte krásu každé ženy
na charitativní módní přehlídce 11. května v La Fabrice.

56

Magazín VOZKA

Vydává spolek
Ostravská organizace vozíčkářů
www.vozickari-ostava.cz,
www.vozka.org

06

56

16

34

26

Výstava

Lidé odvedle

Neobvyklý výlet do světa lidí s handicapem

Galerie Eisler | Obecní dům v Opavě | lideodvedle.cz

17. 1. – 26. 6. 2025

Objevte Prahu bez bariér

Prague City Tourism pořádá v dubnu dvě komentované vycházky pro osoby na vozíku.

Vycházka Srdcem historické Prahy: Od Královské cesty ke Španělské synagoze se uskuteční 11. dubna od 14.30 hodin.

Druhá vycházka Novoměstské paláce: svědci historie a luxusu je na programu o dva týdny později – 25. dubna od 14.30 hodin.

Cena je 170 Kč pro osobu na vozíku (asistent/ka zdarma). Počet účastníků je omezen na 10 osob na vozíku s asistenty.

Vstupenky lze koupit pouze v předprodeji vycházek. V případě nepříznivého počasí (déšť, sníh) bude vycházka zrušena.

Běžíme za nosem

Odstartoval 11. ročník projektu Konta Bariéry Run and Help, který v sobě spojuje pohyb, pomoc potřebným a osvětu. Výtěžek pomůže zaplatit sportovní protézy třem dětem s handicapem.

Dobrovolným startovním mohou ale účastníci Run and Help podpořit i nemocného spolužáka nebo kolegu. Zapojit se může každý, stačí se registrovat. Sportovat pro dobrou věc se bude od dubna až do konce června po celém Česku. Patronkou projektu je atletka Lucie Neumannová.

Nejste na to sami

Zlínský kraj spouští sociální projekt na podporu lidí v nesnázích.

Péče o nemocného člena rodiny, výchova dítěte s handicapem, život s duševním onemocněním nebo ztráta bydlení. Tyto situace mohou zasáhnout každého. Kraj proto letos zahajuje kampaň Nejste na to sami, jejímž cílem je poskytnout specializovanou pomoc lidem, kteří se ocitli v obtížné životní situaci, a provázat spolupráci odborníků napříč sociálním systémem, zdravotnictvím, úřady, školstvím a dalšími institucemi. Veškeré informace veřejnost nalezne na webu www.nejstenatosamizk.cz.

„Ve Zlínském kraji řeší péči o nemocné členy rodiny či handicapované děti, ztrátu domova nebo její blízkosti se hrozbu a duševní onemocnění více než 87 tisíc obyvatel, přičemž největší část z tohoto počtu tvoří pečující osoby, které se starají o své blízké. To není zanedbatelné číslo. Chceme těmto lidem co nejvíce usnadnit některé úřední postupy, informovat je o různých možnostech pomoci a propojit je se specialisty, kteří jim opravdu mohou usnadnit život,“ přibližuje myšlenku projektu Eliška Olšáková, statutární náměstkyně hejtmana pro sociální věci a neziskový sektor.

Začistěno

Domácí mozaika

Colours of Ostrava hlásí důležité kontakty pro návštěvníky s handicapem

A poster with a colorful, abstract background of horizontal stripes in various colors. The text is in a bold, sans-serif font. It provides contact information for various services in Ostrava, including parking reservations, taxi services, and contact numbers for various organizations. At the bottom right, there is a logo with the letter 'C' and a wheelchair symbol.

BB KONTAKTY 2025

REZERVACE PARKOVACÍHO MÍSTA A UBYTOVÁNÍ V ZTP KEMPU

→ TEL.: +420 601 050 255
→ REZERVACEBEZBARIER@COLOURS.CZ

DOTAZY A REZERVACE PRŮVODCŮ

→ TEL.: +420 731 932 768 (AKTIVNÍ OD 15. 5. 2025)
→ BEZBARIER@COLOURS.CZ

BB TAXI – BEZBARIÉROVÁ PŘEPRAVA
LETOS TAXI NEJEZDÍ NA FESTIVAL, POUZE Z FESTIVALU

→ TEL.: +420 732 253 505 (AKTIVNÍ OD 1. 7. 2025)

C

Stanislav Jan Salach

Malíř, sportovec a skvělý kluk

Stanislav Jan Salach se narodil v červenci 2012 ve Varšavě bez horních končetin. Žije ve Falentech v obci Raszyn u Varšavy. Nohy používá od narození, chodidla mu nahrazují ruce při každodenních činnostech. Od útlého věku maloval pastelkami a barvami. Kromě toho je nadšeným sportovcem – hraje fotbal a věnuje se taekwondu. Od roku 2023 je stipendistou Celosvětového sdružení malířů malujících ústy a nohama (VDMFK).

(red), amun..com.pl, perlymazovsza.pl |
amun.com.pl, perlamzovsza.pl., Staškův archiv

O malbu se Stašek začal vědomě zajímat díky umělci Stanisławu Kmiecikovi, členovi VDMFK a AMUN, který se stejně jako Stašek narodil bez rukou. Společně strávený čas, pozorování a učení se, jak fungovat v životě, přispěly k vytvoření mimořádného pouta mezi nimi. Staškova účast na četných setkáních a výstavách Stanisława Kmiecika ve školách, školkách a kulturních institucích vyústila v touhu prohloubit malířské umění a vytvářet nové obrazy.

Stašek svá díla maluje převážně akrylovými barvami a dokončuje je akrylovými fixy. Má také rád kresbu pastelkami nebo uhlem.

Kromě malování je také vášnivým sportovcem. Trénuje fotbal a olympijské taekwondo. Stašek byl jedním z prvních závodníků, kteří iniciovali turnaje v dětské věkové kategorii v olympijském sportu parataekwondo.

Fotbal, hudba a knihy

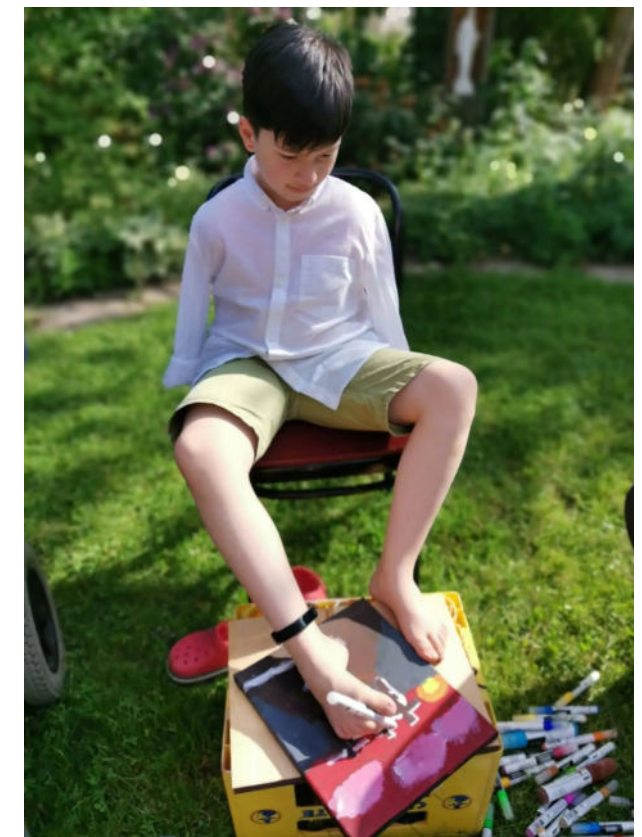
Stašek dokáže hodiny vášnivě mluvit o úspěších svých oblíbených fotbalových hráčů, vývoji jejich kariéry,

změnách ve fotbalových klubech. Zajímá se prakticky o všechny sporty. Další jeho vášní je hudba. Rád poslouchá všechny žánry od rocku přes alternativní balady až po metal. Je také vášnivým čtenářem knih a rád hraje sportovní hry na počítači nebo deskové hry.

Parataekwondo

Stašek je aktivním členem sportovního klubu Black Lions Olympic Taekwondo Nadarzyn – věnuje se parataekwondu. Jako mladý sportovec rád fandí polským reprezentantům v různých sportovních disciplínách, je docela vášnivým fanouškem. Podílel se na několika sociálních kampaních, jejichž účelem byla podpora sportovců s handicapem.

Své první soutěžní závody v parataekwondu absolvoval v roce 2021. Ve stejném roce 2021 získal 1. místo na Ostrowiecké olympiádě mládeže v kategorii PARA TKD. Následovala dvě 2. místa v soutěži fitness a v bojových disciplínách na stejné olympiádě v roce 2022.

Nakladatelství UMÚN:
Nad Školou 1289,
463 11 Liberec 30,
tel.: 485 161 712,
umun@umun.cz,
www.umun.cz.

Velikonoční nabídka
2025

Hudba dokáže navrátit životní harmonii, říká Marie Beníčková

Vibrace tónů – uvolnění mysli a těla

Autor: Barbora Kozáková | Foto: archiv Marie Beníčkové, MAUT, ČT2, ČRo

Hudba v sobě skrývá obrovský potenciál – dokáže léčit, rozvíjet mysl i pomáhat v krizových situacích. O tom, jak muzikoterapie pomáhá dětem i dospělým najít rovnováhu nebo překonat zdravotní obtíže, jsme si povídali s Marií Beníčkovou, muzikoterapeutkou, muzikoložkou, speciální pedagožkou, flétnistkou, sopranistkou a prezidentkou Mezinárodní asociace umělecké terapie (MAUT).

Marie, jak byste se představila vlastními slovy?

Představit se, tak dobrý den, jmenuji se... ne, dobře, zkusím to jinak. Jsem Marie a jsem žena, matka, manželka, dcera. Ve svém životě jsem potkala spoustu skvělých lidí a ti mě – jako andělé – směřovali, usměrňovali, motivovali a inspirovali. Zažila jsem několik těžších období, ale také spoustu radostných okamžiků. Báví mě objevovat nové a nepoznané nebo prohlubovat své znalosti a rozšiřovat dovednosti. Neustále se učím od druhých – protože stále je co se učit. A zároveň je mi ctí, že mohu předávat druhým to, co jsem se mohla doposud naučit já.

Od dětství je mou velkou láskou hudba. Provází mě životem a jsem jí za mnoho vděčná. Když jsem před třiceti lety pochopila, že hudba léčí, začala zcela nová etapa mého života. Spojila jsem hudbu s pomocí lidem a našla svou profesní cestu v muzikoterapii. Byla to dlouhá pouť. Na vysokých školách jsem vystu-

dovala nejprve pedagogiku – hudební výchovu a český jazyk, pak speciální pedagogiku, získala jsem doktorát přímo z muzikoterapie (zabývala jsem se vlivem muzikoterapie na klienty se specifickými poruchami učení). Následoval pětiletý sebezkušenostní výcvik se specializací na Werbeckovu metodu – pěveckou a hlasovou terapii. A studuji dál. O tom až někdy příště. Podle mě je důležité se vzdělávat, kontinuálně se rozvíjet a pracovat na sobě.

Co si člověk může přestavit pod pojmem muzikoterapie, pokud o ní nikdy neslyšel?

Muzikoterapie představuje nejen léčbu hudbou, ale také podporu – je to proces doprovázení jiných lidí na jejich cestě. Co to znamená? Že v rámci muzikoterapie pouze neléčíme, neorientujeme se jen na oblast zdravotnictví, ale pracujeme jako muzikoterapeuté i v dalších sektorech, jako jsou sociální služby nebo školství. Stejně jako hudba oslovuje

všechny generace, dokáže i muzikoterapie pomoci lidem napříč věkovými skupinami. Od batolat přes děti předškolního i školního věku, mládež a dospělé až po seniory. S čím konkrétně? V rukou zkušeného muzikoterapeuta může hudba navracet životní harmonii, pomáhat s emoční nevyrovnaností i zmírňovat důsledky nejrůznějších postižení. Funguje také jako účinná podpůrná metoda při léčbě vážných onemocnění.

Zaujala mě kniha Muzikoterapie a specifické poruchy učení. Chápu to dobře, že na děti se specifickými potřebami učení může mít muzikoterapie příznivý vliv? Co vše vlastně mezi specifické potřeby učení patří?

Téma dětí se specifickými poruchami učení mě zaujalo už jako učitelku na základní škole, kde jsem učila češtinu. Jako mladá a nadšená pedagožka jsem chtěla pomoci dětem zvládat lépe gramatiku, pochopení textu, literaturu, psaní slohových

prací – a samozřejmě i tolik neoblíbené diktáty. Jenže ve třídě jsem měla také žáky, kterým se i na druhém stupni pletla písmena, byli netrpěliví, špatně četli a diktát pro ně byl noční můrou a hororem v jednom. Ano, šlo o děti s poruchami učení, tedy o ty, které často označujeme jako „dyslektiky“. Přesněji řečeno však mluvíme o dětech s dyslexií, protože diagnóza by nikdy neměla zastínit osobnost člověka. Omlouvám se za malé intermezzo – moje kantorská duše se ve mně prostě nezapře.

Ale zpět k muzikoterapii. Když jsem se později pustila do doktorátu právě v tomto oboru, zaměřila jsem svou rigorózní práci na pomoc dětem se specifickými poruchami učení. Na Pedagogické fakultě MU v Brně jsem provedla výzkum, vyvinula vlastní metodu a ověřila její účinnost. Dnes ji využívají pedagogové i terapeuté nejen v České republice, ale i v zahraničí. Z toho mám velkou radost. Když v roce 2011 vyšla kniha Muzikote-

rapie a specifické poruchy učení, v níž tuto metodu podrobně popisuji, ozvala se mi spousta rodičů, pedagogů i terapeutů s pozitivní zpětnou vazbou.

V další Vaší knize Muzikoterapie a edukace píšete o psychosomatické muzikoterapii...

Psychosomatická muzikoterapie je další z mých autorských metod. I tato byla vědecky ověřena výzkumem a dnes nachází uplatnění i za hranicemi naší země. O co vlastně jde? Psychika a somatika (tělo) spolu úzce souvisejí. A právě na tomto propojení psychosomatická muzikoterapie staví. Nezaměřuje se pouze na zmírnění následků, ale jde až k samotným příčinám obtíží. Často dokáže být úspěšná tam, kde lékařské přístroje nic neodhalí a kde ani psychoterapie založená na slovech nenachází řešení. Při práci vycházím z komplexního přístupu – bio-psycho-sociálně-spirituálního paradigmatu, protože všechny tyto

oblasti se vzájemně prolínají a ovlivňují život každého z nás.

Biologická rovina (tělesná oblast) je našim tématem číslo jedna. Když něco bolí, není to jen nepříjemné, ale často to znamená, že je třeba něco změnit – ať už v našem myšlení, práci, emocích, nebo ve schopnosti vyrovnat se s traumaty, která v těle do slova „uvízla“.

Psychická rovina (propojení mysli a emocí) je další důležité téma člověka.

A pak přichází **sociální úroveň**, což jsou naše vztahové vzorce – vztahy v rodině, škole, práci i ve společnosti. Když se necítíme dobře, nemáme náladu nebo nás bolí něco v těle, může to ovlivnit naše vztahy. Ale co když to vezmeme opačně? Zaměříme-li se na zlepšení vztahů, často se změní i naše myšlenkové vzorce, psychika a v důsledku toho pozitivně zareaguje i tělo.

Poslední oblastí je **spirituální rovina**. Teď se možná někteří čtenáři zarazili, že vědkyně pracuje se spirituální rovinou. Slovo spiritualita je totiž ve společnosti často vnímáno zkresleně. Pokud ho spojíme s vírou, neznamená to pouze víru v náboženském smyslu, ale také hlubší spojení s našimi životními hodnotami, smyslem bytí a vnitřním posláním. O duchovní čili spirituální části každého z nás bychom mohli hovořit dlouho. Třeba někdy jindy...

Ve své praxi tedy postupují oběma směry – když v těle něco bolí, prozkoumáme s klientem jeho psychickou, pak sociální a nakonec spirituální rovinu. A když ho něco tíží a neumí to konkrétně popsat – většinou jsou to různé nepříjemné stavy a duševní bolesti –, postupujeme opačným směrem, tedy od spirituální roviny až k tělu.

Je muzikoterapie vhodná pro všechny? Existuje nějaká cílová skupina, pro kterou se nehodí?

Záleží na mnoha faktorech. Obecně lze říct, že muzikoterapie může pomoci lidem napříč všemi věkovými skupinami i při různých potížích nebo onemocněních. Přesto však existují kontraindikace, a to v situacích, kdy se určité druhy muzikoterapie, specifické přístupy či cvičení nedají použít. Nelze je vyjmenovat paušálně, protože vždy záleží na individuálním medicínském kontextu.

Každý zkušený muzikoterapeut by je však měl dobře znát a respektovat.

Je muzikoterapie vhodná také pro lidi s pohybovým omezením? Setkala jste se ve své praxi s lidmi na vozíčku?

Pohybové omezení může mít mnoho podob a často bývá spojeno s dalšími obtížemi. Každý člověk na vozíčku o tom ví své... Jestli jsem se s některým z nich setkala? Samozřejmě. A to nejen jako muzikoterapeutka a posléze i supervizorka, ale také díky spolupráci s kolegou na vozíku, Mgr. Petrem Skrancem, DT. Petr je předsedou Asociace muzikoterapie ČR při Mezinárodní asociaci uměleckých terapií (MAUT), skvělý lektor a především výborný muzikoterapeut. Lidé na vozíku jsou běžnou součástí naší komunity, a dokonce také studenty Akademie Alternativa – školy, která připravuje erudované umělecké terapeuty do praxe. Lidem na vozíku i bez něho může muzikoterapie pomoci v mnoha rovinách. Záleží na tom, jaký je muzikoterapeutický cíl – co chceme podpořit, rozvinout nebo vyléčit.

Popsala byste nějaké konkrétní momenty z muzikoterapeutické praxe, které jste prožila s lidmi s pohybovým omezením?

Tak jeden příběh za všechny... Na jednom muzikoterapeutickém pobytu jsem se potkala s holčičkou na vozíku, která kromě jiného trpěla silnými spasmy (křečemi) v rukou.

Jednu ruku dokázala občas otevřít, ale druhou nešlo uvolnit vůbec. Pracovala jsem s ní pomocí různých technik, mj. i s muzikoterapeutickým nástrojem kantela. Tento strunný nástroj se drží jako malé miminko a vydává jemný, uklidňující zvuk. Během týdne se její stav výrazně zlepšil. Jedna ruka se postupně uvolnila, a dokonce i ta druhá ruka, která byla dosud vždy sevřená, začala pomalu „povolovat“. Když se to podařilo, byl to nepopsatelný okamžik – pro holčičku, její maminku i pro mě. A i po tolika letech mám z toho příběhu husí kůže.

Kromě muzikoterapeutické praxe jste také ředitelkou Akademie Alternativa. Tato škola vznikla již v roce 2007. Můžete tuto školu čtenářům představit?

Akademie Alternativa je instituce akreditovaná MSMT, která připravuje erudované umělecké terapeuty. Budoucí odborníci zde získávají vzdělání v muzikoterapii, arteterapii, dramaterapii a tanečně-pohybové terapii. Tříletý vzdělávací program kombinuje sebezkušenostní výcvik a odborné studium. V rámci sebezkušenosti pracují studenti na svém seberozvoji – naučí se rozpo-

znávat své silné stránky i oblasti vhodné ke zlepšení, na vlastní kůži si zkouší terapeutická cvičení a jejich účinky, reflektují svůj životní příběh a hledají cesty k větší vyrovnanosti a harmonii. Tento proces je pro budoucí terapeuty klíčový. Terapeut, který sám nezvládá základní životní výzvy, neumí vystoupit ze své komfortní zóny a nepracuje se svou minulostí, by neměl vést druhé. Nezpracované osobní zkušenosti mohou být v terapeutické praxi rizikem nejen pro něj samotného, ale především pro jeho klienty.

Odborné studium pak zahrnuje teoretické znalosti, rozvoj praktických dovedností, praxi a supervizi. Studenti se učí pracovat s klienty v konkrétních situacích a aplikovat terapeutické metody v praxi. Třetí ročník je již plně zaměřen na samostatnou praxi, supervizi, psaní absolventské práce a přípravu na absolventské zkoušky.

Absolventi studia získají titul diplomovaný terapeut (DT), který je zárukou odbornosti a odpovídá standardům české i evropské legislativy. Pokud se setkáte s terapeutem s titulem DT, máte jistotu, že nejde o samouka nebo absolventa krátkodobých kurzů, ale o odborníka s hlubokým vzděláním a intenzivní praktickou přípravou. Úspěšní diplomovaní terapeuti jsou zapsáni v Mezinárodním registru uměleckých terapeutů a každý absolvent i lektor Akademie Alternativa je vázán etickým kodexem pro výkon své profese. Naši studenti se učí nejen teorii, ale především zkušeností. Společně objevují krásný, i když náročný svět umělecké terapie – oboru, který je také součástí tzv. pomáhajících profesí.

Můžete přiblížit jednotlivé umělecké terapie?

Umělecké terapie tvoří jednu velkou rodinu. Arteterapie pracuje s výtvarným vyjádřením, muzikoterapie využívá zvuk a hudbu, drama terapie se opírá o divadelní prvky a tanečně-pohybová terapie propojuje tanec s hudbou. Přestože jsou všechny umělecké terapie samostatné a svébytné obory, často směřují k podobným nebo shodným terapeutickým cílům. Sdílejí společnou terminologii i témata, liší se však prostředky, které využívají, a metodami, se kterými terapeut pracuje.

Kdo může studovat Akademii Alternativa? Je profese uměleckého terapeuta vhodná pro všechny?

Studium je otevřené všem zájemcům starším 18 let, kteří úspěšně projdou přijímacím řízením. Existují ale určitá omezení – studium není vhodné pro osoby s akutními psy-

chickými obtížemi, které podstupují intenzivní léčbu. Toto kritérium je striktně stanoveno a každý uchazeč má možnost se s touto podmínkou předem seznámit. Důvodem je především bezpečnost, a to jak samotného studenta, tak celé studijní skupiny a lektorského týmu. Studium umělecké terapie je poměrně náročné, především v oblasti sebezkušenostního výcviku. Vyžaduje ochotu podívat se do svého nitra, pojmenovat své silné i slabé stránky a přiznat si pravdu o sobě samém. Pro člověka s vážnými psychickými problémy by takový proces mohl být příliš náročný a v některých případech i nebezpečný. Je důležité si uvědomit, že sebezkušenost není terapií, jak si někteří lidé mylně představují. Má pevná pravidla a slouží především jako základ pro budoucí terapeutickou praxi, osobní růst a zkvalitnění vlastního života.

Již během přijímacího řízení dokážeme identifikovat, kteří uchazeči mají předpoklady úspěšně zvládnout studium a stát se úspěšnými terapeuty. Přijímáme pouze ty, u nichž vidíme reálnou šanci na úspěšné dokončení programu a následné uplatnění v praxi. Bohužel to znamená, že ne každý uchazeč je přijat. A ne každý, kdo ke studiu nastoupí, ho také dokončí. Naším cílem však není kvantita absolventů, ale kvalita budoucích terapeutů. Důraz klade me na individuální přístup, etickou odpovědnost a vysoký profesní standard. Každý diplomovaný terapeut, který opouští naši školu, by měl být nejen odborně připraven, ale také eticky a lidsky zralý pro práci s klienty.

Jak studium na Akademii Alternativa probíhá?

Částečně jsem na tuto otázku již odpověděla, ale ráda ji ještě rozvedu. Studium začíná přijímačkami. První ročník je zaměřený na sebezkušenostní výcvik, během něhož studenti pracují na vlastním seberozvoji a osobnostním růstu. Druhý a třetí ročník se věnují teorii, rozvoji terapeutických dovedností, supervizi a praxi.

Naším cílem je připravit studenty na zodpovědnou, ale zároveň krásnou práci. Kromě bohatého spektra odborných znalostí a praktických dovedností jim poskytujeme i prostor pro další rozvoj a podporu na jejich cestě. Každé kvalitní studium je náročné, ale ne každá škola umí podat studentovi pomocnou ruku, povzbudit ho a ocenit jeho úspěchy. My se o to snažíme – a podle zpětné vazby našich absolventů i jejich zaměstnavatelů víme, že se nám to daří. Každý diplomovaný terapeut je svým způsobem prodlou-

ženou rukou našich lektorů. Proto cítíme osobní odpovědnost za všechny absolventy, kteří opouštějí brány naší školy. Naším posláním není jen předávat znalosti, ale také vychovávat odborníky, kteří budou terapii vykonávat s hlubokým porozuměním, respektem a profesionálním přístupem.

Stává se, že se například na obor muzikoterapie hlásí člověk, který neumí zpívat, na arteterapii někdo, kdo neumí kreslit? Mají takoví uchazeči šanci stát se i přes svůj handicap odborníky v dané umělecké terapii?

V přípravě budoucích uměleckých terapeutů se u přijímacího řízení nesleduje talentová úroveň uchazeče v oblastech jako zpěv, hra na hudební nástroj, kreslení atd. Neprobíhají tedy klasické talentové zkoušky. Během studia je však umělecká složka důležitá. Studenti nejsou posuzováni jako profesionální umělci. Například v muzikoterapii se nevyžaduje hra na klavír na úrovni absolventa ZUS, ale určité základy hudebního řemesla si musí studenti během studia osvojit. Dovedete si představit dobrého muzikoterapeuta, jak tvoří pro děti písničky „na míru“, aniž by měl s tímto procesem předchozí zkušenost? Vzdělávání v uměleckých terapiích bez základní umělecké průpravy by postrádalo smysl. Stejně jako se nelze naučit číst bez znalosti písmen, nelze tvořit bez osvojení základů řemesla – bez této znalosti by byl terapeut omezen ve svých možnostech. Proto je základem našeho vzdělávání orientace v umění a schopnost s uměleckou složkou pracovat a tvořit. Studentům poskytujeme potřebné podmínky a možnosti během samotného studia, a to zábavnou a motivační formou.

Naším cílem je, aby se studenti cítili motivováni a ocenění, vážili si svých pokroků a s pomocí skupiny i lektorů dokázali identifikovat a překonávat své slabiny. Stejný přístup uplatňujeme i v ostatních uměleckých terapiích. Umělecké nadání je při přijímacím řízení výhodou, ale není podmínkou. Někdy naopak neuspějí ani uchazeči s uměleckým vzděláním, pokud postrádají další důležité osobnostní předpoklady pro tento typ studia. Není tedy důvod k obavám.

Určitě se ale najdou studenti, kteří studium nedokončí...

Samozřejmě, a to je naprosto v pořádku. Naším cílem není „chrlit“ absolventy, ale uvádět do praxe kvalitní profesionály. Někteří studenti během studia sami zjistí, že tato cesta pro ně není ta pravá, s jinými se

na ukončení studia dohodneme my. Vždy však usilujeme o řešení, které je uspokojivé pro všechny zúčastněné, zejména pokud student projevuje snahu a zájem. Dobré vztahy mezi lektory a studenty patří mezi naše hlavní priority. V pomáhajících profesích by měli působit lidé, kteří umějí vycházet s ostatními, respektují odlišné názory a ovládají efektivní komunikaci. Bohužel se někdy v praxi setkáváme s opakem, což vyvolává otázku: Jak může nesnášenlivý či závistivý člověk, který je často nespokojen sám se sebou, úspěšně pracovat v této oblasti?

Při hledání dobrého terapeuta je důležité zaměřit se na jeho osobní život: Jak pracuje se svým egem? Jak zvládá pocity závisti? Jak nakládá se svou mocí? Vnímá ostatní kolegy pozitivně, nebo je kritizuje a pohrdá jimi? Tyto aspekty jsou klíčové pro posouzení jeho schopnosti poskytovat kvalitní terapeutickou péči.

Jaký je vlastně rozdíl mezi uměleckými terapiemi a psychoterapií?

Vzhledem k mnoha aspektům lze konstatovat, že umělecké terapie nejsou psychoterapií v klasickém slova smyslu, ačkoli mohou naplňovat obdobné nebo totožné cíle. Základní nespochybnitelnou premisou však zůstává, že umělecké terapie používají směr své indikační roviny od umění k rozhovoru, přičemž umění je základním prostředkem, médiem.

Psychoterapie v klasickém pojetí a definovaných směrech zahrnuje směr zcela odlišný. Základním prostředkem psychoterapie je slovo, směr je tedy určen jako výchozí od rozhovoru. U uměleckých terapií tvoří vztahovou triádu klient – terapeut – umělecké médium (vztah klienta k samotnému umění), kdežto klasická psychoterapie toto vztahové médium postrádá. Ačkoli i v psychoterapii lze využívat umění, není vhodné takovou formu psychoterapie zaměňovat s uměleckými terapiemi.

Akademie Alternativa spolupracuje s TEVA centry. O co jde?

TEVA centrum je mezinárodní síť center v ČR i na Slovensku, která zabezpečuje T – terapii, E – edukaci, V – výzkum a A – aplikaci do praxe. V současné době již pracují centra ve vybraných krajích obou zemí, do konce roku 2025 budou pokryty všechny kraje České republiky i Slovenska. Akademie Alternativa spolupracuje s těmito centry velmi úzce. Diplomovaní terapeuti, absolventi Akademie Alternativa, nalézají v centrech možnost svého terapeutického uplatnění, někteří působí dokonce ve funkcích krajských ředi-

telů. Tím zabezpečujeme nejen dostupnost konkrétní terapeutické praxe pro klienty a pacienty, ale zároveň připravujeme pro své absolventy ihned po ukončení studia možnost nalézt pracovní ukotvení na trhu práce. Studenti se s TEVA centry seznamují již během studia, neboť jim pomáhají zajišťovat praxi. Zároveň se prostřednictvím kontaktu studenta a vedení daného centra může lépe vyvinout budoucí pracovní vztah. Ředitelé center přesně vědí, co mohou od budoucího zaměstnance čekat, absolvent na druhou stranu zná své potenciální pracovní prostředí. Náplň center je široká – od volnočasových aktivit přes konkrétní terapie až po samotné vzdělávání.

Jste také prezidentka asociace MAUT. Můžete přiblížit ještě tuto organizaci?

Mezinárodní asociace uměleckých terapií (MAUT) je národní profesní asociací pro ČR, která je nejstarší asociací v oblasti uměleckých terapií v České republice. Je největší asociací tohoto druhu a má největší členskou základnu. Máme zastoupení ve všech uměleckých terapiích prostřednictvím samostatných asociací, které spolu úzce spolupracují. Jsme otevření všem zájemcům o umělecké terapie – od laiků po profesionály. Máme mezi sebou nadšence pro obor

i špičkové profesionály světového formátu. Ačkoli jsme národní profesní asociací pro ČR, našimi členy jsou i kolegové z jiných států.

Asociace hájí zájmy nejen klientů a pacientů, kteří se setkávají s uměleckými terapiemi, ale rovněž našich jednotlivých členů. Působí na mezinárodním poli, je členem evropských i světových konfederací. Komunikuje se státní správou a s vysokými školami. V jejich řadách lze nalézt vysokoškolské pedagogy nebo vědce, asociace spolupracuje i se zákonodárci. Společně jsme spustili proces k možnosti legislativního ukotvení uměleckých terapií a uznání profese. Tento proces je sice složitý, ale znamenali jsme v něm určité úspěchy. Proto vidíme jeho úspěšné ukončení jako realistické.

MAUT vydává elektronický časopis *Umělecké terapie*. Členové asociace se scházejí, diskutují o různých tématech a zároveň nacházejí čas na společnou radost a zábavu. Není nic snazšího, než se k nám přidat a přesvědčit se o tom. Rádi vás přivítáme mezi sebou.

MAUT má aktuálně před sebou velkou výzvu – World Art Therapy Festival v Praze. O co jde?

Světový festival uměleckých terapií se bude konat 26.–28. září 2025 v Praze. Je to v republice ojedinělá akce. Již v současné době máme na webu www.arttherapyfestival.org

mezi hlavními řečníky významná jména světového formátu a další přibývají.

Účast zatím přislíbili tito řečníci:

- Hanna Nöthig (Německo), arteterapeutka,
- Elizabeth Coombes (Wales), muzikoterapeutka,
- Val Huet (Velká Británie), arteterapeutka,
- Giorgos Tsiris (Velká Británie), muzikoterapeut,
- Vivian Chan (Hongkong), muikoterapeutka a prezidentka Světové federace muzikoterapie,
- Marie Beníčková (ČR), muzikoterapeutka,
- Sibylle Cseri (Španělsko), arteterapeutka,
- Samuel Gracida (Mexiko/Německo), muzikoterapeut,
- Susanne Bender (Německo), tanečně-pohybová terapeutka,
- Mimmu Rankanen (Norsko), arteterapeutka.

Pro koho je festival určen?

Pro laiky i odbornou veřejnost. Své si na něm najdou zájemci o umělecké terapie i odborníci z praxe a samozřejmě terapeutická komunita. Očekáváme i studenty, kteří se budou chtít inspirovat zvuknými jmény z celého světa. Festival bude probíhat v angličtině, ale bude překládán do češtiny.

Když Bůh dá, krátce před festivalem oslavím půl století života. Tento festival je tak pro mě jeden z největších dáreků. Je mi ctí, že mohu být prezidentkou takového počínu světového rozsahu.

Budou na festivalu jen přednášky, nebo návštěvníky čeká něco dalšího?

Přednášky, workshopy, zážitkové semináře, inspirativní výstavy i pestrý doprovodný program. K tomu nabídky práce v oboru, propojování terapeutů nejrůznějších směrů a jedinečná příležitost najít toho pravého terapeuta pro každého.

Vyvrcholením festivalu bude slavnostní galavečer, kde se udělí prestižní cena MAUT 2025 za mimořádné počiny v oblasti terapie a umění za rok 2024. Děti a školy se mohou zapojit do festivalové soutěže, jejíž porota ocení nejoriginálnější dílo, které si převezmou laureáti ceny MAUT 2025.

Umění, terapie, dobrá nálada a skvělá atmosféra – to vše nás čeká – a já už se nemůžu dočkat!

Nakonec mi dovozte poslední otázku – s Akademií Alternativa a s Mezinárodní asociací uměleckých terapií jste ušla kus cesty. Co si přejete do dalších let?

Marie Beníčková s Evga Hegarovou, arteterapeutkou a předsedkyní Asociace arteterapie ČR (MAUT), v Dobrém ránu na ČT2

Jako lidem hlavně zdraví, aby prostředí v obou institucích bylo nadále zdravé, podpurné a pevné. Potom štěstí, abychom měli nad sebou šťastné hvězdy, které nám pomohou jít dál. No a pak také radost, aby nás práce stále bavila a přinášela radost

ze života. A spoustu skvělých lidí kolem nás, tak jako doteď, protože v obou institucích pracují báječní lidé, kteří mají velké srdce. Umělecké terapie jsou jim posláním. A nejen za to jim chci poděkovat!

World Art Therapy Festival

PRAGUE
26 - 28 SEPTEMBER 2025

PRAGUE 26 - 28 SEPTEMBER 2025

VISIT THE OFFICIAL WEBSITE
FOR MORE INFORMATION:
arttherapyfestival.org

DĚJIŠTĚ

Akademie múzických umění v Praze – Hudební a taneční fakulta (HAMU), Malostranské náměstí 258/13, 118 00 Praha 1. HAMU se nachází v srdci historického města a nabízí inspirativní a kreativní atmosféru, která dokonale doplňuje ducha arteterapie. Kombinuje krásnou historickou architekturu s moderním vybavením. Nabízí ideální prostředí pro poutavé diskuse, workshopy a představení. Účastníci budou mít přístup do nejmodernějších konferenčních místností, uměleckých prostor a příjemného prostředí navrženého tak, aby podporovalo kreativitu a spolupráci.

Běh pro Jedličku: Rozběhněme se společně pro dobrou věc

Zveme všechny běžkyně, běžce a běžčata na náš Běh pro Jedličku 19. 6. 2025 v Praze na Vyšehradě. Ve spolupráci s NKP Vyšehrad pořádáme netradiční běh se symbolickými překážkovými zónami, které reprezentují bariéry, se kterými se denně setkávají lidé s postižením. Svoji účastí podpoříte Nadaci Jedličkova ústavu, která celý výtěžek z akce věnuje na podporu dětí a mladých lidí s postižením. Nejen, že si procvičíte svoji kondici, ale navíc budete mít dobrý pocit, že pomáháte. Běh se poběží symbolicky v místě založení Jedličkova ústavu na pražském Vyšehradě a startovat se bude přímo z Vyšehradských sadů.

Tým Nadace Jedličkova ústavu, behprojedlicku.cz, nadaceju.cz

Jednotlivé trasy budou zahrnovat překážky, jež budou symbolizovat bariéry, se kterými se denně setkávají děti a mládež s tělesným postižením. Nemusíte se bát, že byste závod nezvládli. Ve spolupráci s FTVS UK jsme si pro účastníky závodu připravili několik různě obtížných závodních okruhů – od těch dětských až po ty nejnáročnější. Můžete si tedy vybrat podle toho, na co vám stačí síly.

Jaké je startovné a co zahrnuje? Pro tým v rámci dopoledních školních běhů činí 500 Kč, pro dítě do 15 let 300 Kč v předprodeji, na místě 400 Kč. Pro dospělé sportovce je cena stanovena na 600 Kč v předprodeji a 700 Kč na místě, pro závod s kočárky 300 Kč, resp. 400 Kč. Startovné zahrnuje startovní číslo, příspěvek do veřejné sbírky Nadace Jedličkova ústavu, časomíru – zapůjčení elektronického čipu, drobné občerstvení, medaile pro první tři nejrychlejší účastníky a vstup do technického zázemí. V technickém zázemí pak najdete toalety, úschovnu tašek, občerstvení nebo stánky partnerů běhu. Bude v něm probíhat prezence účastníků a také doprovodný program.

Užít si budete i muziku, dobré jídlo a soutěže pro malé i velké, prostě krásné odpoledne s přáteli, kamarády nebo blízkými. Během závodů budou mít návštěvníci možnost setkat se s žáky Jedličkova ústavu, kteří si připravili jako součást doprovodného programu interaktivní workshopy a besedy o životě s handicapem. Zájemci si budou moci vyzkoušet jízdu na invalidním vozíku nebo mohou zjistit, jaké to je chodit do školy s dětskou mozkovou obrnou. Propojování zdravých dětí s dětmi s handicapem bude hlavním tématem celého dopoledního programu pro školy, aby se děti navzájem blíže poznaly a třeba i navázaly nová přátelství. K tanci a poslechu zahraje DJ Kolečko. Pravidla závodu najdete tady. Registrovat se na dopoledne nebo odpoledne.

Časový harmonogram závodu

- 8.30 Zahájení registrace pro běhy škol (15 min před startem závodu konec registrace)
- 9.30 Běh 4.-5. třídy ZŠ na 430 m
- 10.00 Běh 6.-7. třídy ZŠ na 700 m
- 10.30 Běh 8.-9. třídy ZŠ na 1 600 m
- 11.00 Běh pro střední školy na 2 400 m
- 11.30 Vyhlášení výsledků
- 13.30 Otevření registrace v místě konání pro odpolední kategorie (15 minut před startem závodu konec registrace)
- 14.30 Zahájení Běhu pro Jedličku pro veřejnost
- 14.40 Start závodů kategorie dětí do 3 let na 100 m
- 14.50 Start závodů kategorie dětí 4-5 let na 160 m
- 15.05 Start závodů kategorie dětí 6-7 let na 320 m
- 15.20 Start závodů kategorie dětí 8-9 let na 430 m
- 15.35 Start závodů kategorie dětí 10-12 let na 700 m
- 15.50 Start závodů kategorie dětí 13-14 let na 1600 m
- 16.00 Doprovodný program pro děti – divadlo: První pomoc se záchranářem Markem
- 16.30 Vyhlášení vítězů v dětských kategoriích
- 17.00 Úvodní rozsvička s patronem běhu
- 17.10 Start závodu kategorie s kočárky na 1000 m

- 17.30 Start závodu pro dospělé na 5400 m
- 17.45 Start závodu pro dospělé na 2600 m
- 18.30 Vyhlášení vítězů jednotlivých běhů
- 19.00 Konec akce

Časy jsou orientační. Pořadatel si vyhrazuje právo na změnu programu.

Závod pro žáky základních a středních škol: Trasy provedou běžce Vyšehradskými sadami a po vyšehradských hradbách. Každá kategorie, ve které se škola bude chtít zúčastnit, vyžaduje tým o 5-10 běžcích. Z jedné školy se může zúčastnit i více týmů. Tím, že vaše škola zaplatí startovné a zúčastní se této akce, přímo podpoří děti a mladé lidi s handicapem.

Nečekaná společnice

Ivan Jergl

Je mi třináct pryč. Skoro nechodím. Máma mě musí dovést k židli na dvore nebo k lehátku a tam ležím celý den s knížkami a zavařovačkou na moč, kterou ukrývám pod židli s limonádou. Hřeju se na sluníčku, protože tuhnoucím kloubům mladého revmatika slunění pomáhá. Ovšem nesmí se bez znalosti vhodného opalovacího krému sám od sebe natřít soleným máslem z housky na dopolední svačinu. Uroda je za pár hodin bohatá – velké puchýře na kolenou, ramenou a na pažích, kulaté jako třešně. Praskající, mokvající a pálicí jako žhavý hrot pájky.

K nájemnici Bendové ve dvoře přijede na prázdniny asi desetiletá neteř, modrooká a světlovlasá Helenka. Ve žlutém tričku a modrých trenýrkách s nohavičkami do gumičky se toulá po dvoře. Kouká přes plot k sousedům a snaží se dosáhnout na větvi s jablky. Dáme se do řeči. Čtu ji z knihy Lovci perel a ona soucitně pozoruje moje sluneční stigmata a neohrabané, oteklé prsty.

„Taky jsem se jednou spálila, ale žehličkou. Na to dělá dobře studená voda,“ říká.

Jde ochotně do průjezdu a ve smaltovaném hrnečku donese čerstvou vodu. Opatrně ji kape na zarudlou pokožku a puchýře na mých nohách. A žertem mi stríkne i do tváře, abych se nemračil. Chladná voda mi dělá dobře, ale ještě víc její něžné dotyky prstíků a starostlivý, soucitný pohled.

„Bolí to moc?“ ptá se a jemně tlačí na největší puchýř na levém rameni. Puchýř veliký jak polovina pingpongového míčku. Láka ji jako bublina z nafukovacího balonku. Chtěla by puchýř promáčknout, ale netroufá si. Jen pružně tlačí bříškem prstu a zase váhavě couvá. Pálí mě to, ale statečně mlčím a neokřiknu ji. Blaží mě její pozornost, navzdory bolestivým dotekům.

„Ty nemůžeš chodit?“ ptá se soucitně. „Jen trochu, znovu se to učím.“

Sedí u mě na nízké kuchyňské stoličce, podpírá si dlaněmi bradu a poslouchá, jak čtu o podmořských lovcích.

„Já bych se bála potopit tak hluboko, zvlášť když tam plavou zubatý ryby,“ směje se – a já s ní.

Moje štěstí trvá několik dní, dokud se její tetě znelíbí, že u mě neustále vysedává. Stále ji pod nějakou záminkou odvolává.

„Seber prádlo ze šňůry, běž vyhodit bramborové slupky do popelnice, převleč se do šatů, půjdeme do cukrárny.“

Poslouchá nerada, loudá se přes dvůr. Když pak, obě vyšňořené, odcházejí a míří přes dvůr k vratům, vypadá blondatá v těch bleděmodrých šatečkách jako princezna. Ohlédne se a já na ni zamávám pohyblivější paží. Lehce se usměje a rychle ukáže očima na tetu – zašklebí se. Pak zvažní a poslušně kráčí vedle štíhlé, černovlasé ženy. Už se neohlédne.

Já – zakletý princ na lehátku, se svými puchýři a zarudlými končetinami – čekám na vysvobození. Taky bych někam šel. Nejspíš s kluky z první třídy. Jenže ty už vůbec neznám. Neviděl jsem je víc než šest let, protože od druhé třídy mě máma vozí z jedné nemocnice do druhé. Učím se – nebo spíš neučím – doma sám. Mám jen vážně nemocné kamarády ze špitálu. Aspoň ty, co ještě neumřeli.

Tak ležím, nečtu a jen koukám přes oprýskaný plot na pětipatrovou, starobylou budovu bývalé knížecí sladovny, na její bleskosvody, do kterých za bouřky tak nádherně bijí blesky.

Taky bych se rád zvedl jako nájemnice se svou neteří, vyběhl z našeho velkého dvora se zahradou, kam se teď po svých bez pomoci nedobelhám, a šel na hřiště nebo k tetě na dolní náměstí. Tam bych pátral v jejich rozlehlé zahradě, kde se pořád ještě dají najít zapadlé náboje z války, neboť strýc Antonín nedovolí nic prohrabovat, protože má strach, že i tolik let po válce může něco vybuchnout.

Jak jsem šťastný, když konečně v podvečer vrznou vrátka vedle velkých plechových vrat a nájemnice Bendová se s Helenkou vrací. Helenka jde rovnou ke mně, k nelibosti

tety, a daruje mi sáček se třemi tvrdými bonbony.

„Jsou fajn, kyselý s citronem,“ říká a s chutí jazykem přehazuje svůj bonbon v puse, kterou stahuje na důkaz nesnesitelné kyselosti bytí.

Den na to slyším, jak Bendová v kuchyni s otevřeným oknem, nabádá Helenku, aby ke mně moc nechodila, protože by mohla chytit tu nemoc a dopadla by stejně jako já – s nemocnými rukama a nohama. Zamrzí mě to, i když neslyším takové hloupé varování poprvé.

Bavíme se tedy na dálku. Sedí na druhém konci dvora pod ořechem, hraje si se společnou nádvorní kočkou, které donesla misku s mlékem. Čtu pro změnu z verneovky. Moc ji to nebaví, ale tváří se, že poslouchá. Sítuje provázky z prstů jedné ruky na druhou. Nemá nikoho, kdo by přebíral. I kdybych chtěl, už bych to nedokázal.

Helenka zmizí s koncem prázdnin a posledním ahoj! Stejně jako moje zhojené puchýře.

- > dlouhý dojezd
- > kompaktní = celková šířka pouhých 57 cm

Elektrický exteriérový vozík
AVIVA RX40
je hrazen zdravotními
pojišťovnami pod kódem
5012643

Elektrický skládací
vozík
ESPRIT ACTION
je plně hrazen
zdravotními
pojišťovnami
pod kódem
5016385

- > bez uhlíkové
motory v kolech
- > gyroskop

Pro více informací
navštivte naše webové stránky

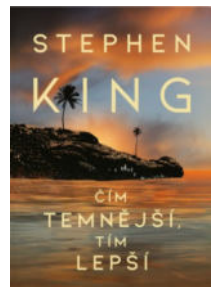
www.sivak.cz

SIVAK medical technology s.r.o.

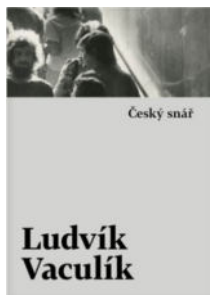
Jana Masaryka 1713

500 12 Hradec Králové

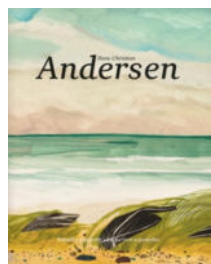
Tel.: 495 220 684

Čím temnější, tím lepší | Stephen King. Legendární vypravěč Stephen King přináší sbírku dvanácti krátkých příběhů, z nichž mnohé nebyly dosud nikdy publikovány, přitom patří k jeho nejlepším povídkám. King zavede čtenáře do snů plných zlých předtuch, do podivných koutů reality, kde se může stát cokoli, nebo na Floridu, kde se tentokrát odehrává volné pokračování legendárního hororu Cujo. Dva talentovaní bastardi zkoumají dlouho skrývané tajemství původu jejich výjimečných schopností. Ve Zlém snu Dannyho Coughlina jakýsi krátký a tajemný záblesk převrátí naruby desítky životů, z nichž ten Dannyho je nejkatastrofálnější. V Chřestýšovi, pokračování románu Cujo, se truchlící vdovec vydává na Floridu, aby si odpočinul, a místo toho dostane nečekané dědictví – ale s velkými závazky. V povídce Snílci odpoví mlčenlivý veterán z Vietnamu na inzerát a zjistí, že některé kouty vesmíru je lepší neprozkoumávat...

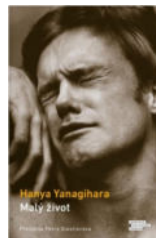

Český snář | Ludvík Vaculík. Český snář (1981) můžeme číst jako autentickou výpověď o krizovém stavu české společnosti, deformované totalitními normami. Vaculík v ní přetváří formu pravidelných deníkových zápisů vedených od 22. ledna 1979 do 2. února 1980 do originálního románového tvaru, v němž hraje podstatnou roli napětí mezi faktografií a fikcí. Tematicky text zahrnuje každodenní život disidenta – jeho práci pro samizdatovou Edici Petlice, represe a výslechy StB, rodinné, přátelské i milostné vztahy, diskuse, odchody přátel ze země, pozorování přírody a úvahy o literatuře i reflexe vlastního dětství a mládí. Nejen po dokončení, ale dokonce již během vzniku Českého snáře o něm první čtenáři hojně diskutovali. Kritickou edici Českého snáře lze proto zakoupit v souboru s druhým, samostatně neprodejným svazkem, který si klade za cíl uvést román i do celku autorova díla.

Pohádky a příběhy: kniha první, kniha druhá, kniha třetí a poslední | Hans Christian Andersen. Vůbec první úplně vydané pohádky a příběhy Hanse Christiana Andersena v českém jazyce. Skutečně? Vždyť na knihy jeho pohádek je možné narazit téměř na každém rohu. To ano, ale vždy jsou složeny pouze z několika z nich a v mnoha případech navíc z upravených, převyprávěných verzí Andersenových příběhů či převzatých z jiných jazyků než z dánštiny. Díky překladatelům Heleně Březinové a Františku Fröhlichovi má čtenář poprvé možnost zažít Andersenův svět co možná nejvěrněji. Atmosféru trisvazkové edice, čítající 170 textů, dotváří bezmála 100 původních ilustrací Filipa Pošivače, jednoho ze dvou českých držitelů IBBY, prestižní mezinárodní ceny za dětskou ilustraci, a tvůrce oceňovaného animovaného filmu „Slávka, Tonda a kouzelné světlo“.

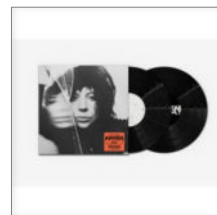
ČTENÁŘI DOPORUČUJÍ: Malý život | Hanya Yanagihara. „Nemyslím si, že román lze hodnotit hvězdičkami. Je to tak bolavé, že nebudete mít slov. Dávám tady plný počet – za to, jak skutečně a nádherně je to napsané. Já sama jsem knihu četla opravdu dlouho a doporučuji i vám, pokud se rozhodnete Malý život přečíst, knížku si dávkovat. Je to silný a bolavý příběh čtyř dlouholetých přátel, zejména však jednoho z nich. Zjistíte jak může být život a lidé krutí k jednomu prostému člověku už od jeho dětských let. Na tento příběh nikdy nezapomenete...“

4 | Etc, Vladimír Mišík. Osvědčené songy v překvapivém balení. Pokračování reedici řady alb Vladimíra Mišíka dospělo ke čtyřce. A s ní přišla poměrně razantní proměna aranžérské prezentace jeho písniček. Na silných melodiích, kvalitě textů a jedinečném zpívání se ale nezměnilo nic.

Země tvých dlaní | Roman Horký. Kamelot. Album Roman Horký usadil do krajiny, která je jeho duši tak blízká. Album s nadčasovým zvukem obsahuje 12 nových původních písní. V nich lze ucítit vůně čtyř ročních období, prožít příběhy lidí, jejich zamilovanost, lásku, stáří i smrt.

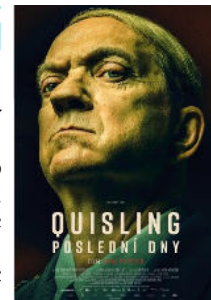
Mayhem | Lady Gaga. Sedmé studiové album zpěvačky Lady Gaga, které se zabývá tématem chaosu, transformace a síly hudby spojujovat, provokovat a léčit. Bylo vydáno 7. března 2025 a obsahuje 14 písní. Album bylo nahráno ve studiu Ricka Rubina v Shangri-La v Malibu. Mayhem také obsahuje píseň „Die With A Smile“, vydanou již 16. srpna 2024, která dostala cenu Grammy krátce po vydání písně „Abracadabra“. Tento duet s Brunem Marsem měl být pouze singl, po nadočkávaném úspěchu se Lady Gaga ale rozhodla píseň do alba Mayhem přidat.

Zdroje a foto: kosmas.cz, csfd.cz

Racek (divadelní záznam) | režie Michal Vajdička. První z tzv. velké čtyřky Čechových divadelních her. Inscenace patřila dlouhých 12 let k neúspěšnějším titulům na repertoáru devícké scény. Už v průběhu uvádění se stala svým způsobem legendou. Hrají: Klára Melišková, Jaroslav Plesl, Veronika Khek Kubařová, Ivan Trojan, Miroslav Krobot, Hynek Cermák a další.

Quisling Poslední dny | režie Erik Poppe. Poppe se s osobitým a stylisticky vycizelovaným pohledem noří do historie útlatku. Rozehrává spleť vyprávění zasazené na konec 2. světové války, kdy po pěti letech skončila nacistická okupace Norska. Portrétuje děšivou osobnost norského předsedy vlády Vidkuna Quislinga, jenž s nacisty kolaboroval.

Operace Black Bag režie Steven Soderbergh. Manželé George (Michael Fassbender) a Kathryn (Cate Blanchett) Woodhouseovi jsou spokojený manželský pár, a dokonce jim ani nevadí společně pracovat ve stejné branži – v tajných službách. Pokud před sebou mají nějaká tajemství, jsou výhradně pracovní. Jejich vztah ovšem nabere zcela nečekanou dynamiku, když se zjistí, že se uvnitř týmu špiónů vyskytuje člověk, který prodává informace „druhé straně“. George i Kathryn tak čelí možnosti, že zrádce je jejich životní partner. Musí v týmu najít jiného záškodníka, případně obětího beránka, na kterého by to mohli hodit. Špióni rozehrají rafinovanou hru...

O životě, smrti a medicíně s humorem | Jaroslav Malina, Jan Žaloudík. Vědění i veselí je možno sdílet různě. Konvenčně i nekonvenčně, písmem i obrazem, pojmy i pocity, suše i šťavnatěji. Podrobné informace lze nyní získat o kdečem snadno, zpravidla však nikoli je prožít s všetečnou radostí. Již Karel Havlíček (míněno Borovský) a mnozí s ním naznačili, že leccos podstatného lze popsat také v rýmu, jistě i obyčejnou rýmu, což prospívá vtipu a šprýmu. Za života se člověk až do smrti bez těla neobejde. A bez mysli to také nestojí za nic. Obojí může někdy pomoci udržovat medicína. Popsat nástroje života, smrti a medicíny po součástkách a v součástech jinak, než je běžné, se možná nesluší ve vědě, naopak vědění to prospívá. Autoři se desítky let věnují vědecké antropologii a klinické medicíně, ale po pracovní době sobě i vědě rádi odlehčí i jinak. Třeba touto přílnavou knížkou, která ke čtenáři přilne a nepustí.

Proč je někdy lepší zapomínat | Scott A. Small. Paměť si spojujeme spíše s něčím, co je třeba cvičit, a děsíme se onemocnění, která nás připravují o schopnost si něco zapamatovat. Autor, který je předním americkým odborníkem v oblasti výzkumu Alzheimerovy choroby, si však klade opačnou otázku: Je zapomínání užitečné? A za pomoci řady zajímavých příkladů a kazuistik dochází k závěru, že ano. Například autisté sice mívají fenomenální paměť, ale kvůli tomu nedokážou zobecňovat a vidět něco, co je typické. Lidem s posttraumatickou stresovou poruchou se zase v záblescích vracejí zatěžující vzpomínky a jejich sílu se snaží terapeuticky oslabit např. pomocí metody expozice. Proto není překvapivé, že autor přichází s metaforou „vypustit něco z hlavy, a tím to odпустить“. Autor v knize mj. zúčtuje své osobní vzpomínky z vojenské služby v izraelské armádě či 35 let práce odborníka na paměť a její poruchy.

Společnost nevolnosti | Václav Bělohradský. Kniha představuje sbírku esejů známého autora, který se skrze různé literární formy (rozhovory, novinové eseje, úvahy) zamýšlí nad problémy moderní společnosti. Všimá si soudobých tendencí a trendů společnosti a upozorňuje na problémy, z nichž stěžejní vidí v tendenci vymezovat se ze světa jako společného, sdíleného prostoru a ve snaze uzavírat se do soukromých subsvětů. Jednotlivé eseje ukazují, jak se tento separační trend promítá do všech oblastí lidského života. Většina esejů zde uveřejněných vyšla ve zkrácené verzi v desetiletí 1997–2007 v Salonu, literární příloze čtvrtletního Práva. Rozhovor s Jiřím Rulfem vyšel v týdeníku Reflex, rozhovor s Barborou Osvaldovou v časopise Xantypa, esej Pohlaví rozumu ve sborníku Nové čtení světa I., který vydala Marie Chřibková. Úvahy tu vycházejí v přepracované a úplnější formě než v Salonu, kde bylo nutné je z technických důvodů zkracovat či různě upravovat. Pro druhé vydání této úspěšné knihy (2009) autor mnohé eseje znovu přepracoval. Každé další vydání autor opatřil novým textem „Místo úvodu“ a díky tomu se v nejnovějším vydání může čtenář seznámit s autorovými reflexemi od prvního vydání v roce 2007 do současnosti. „Pořád platí, že se Bělohradského vyplatí číst a poslouchat jeho přednášky. Vždycky přijde s něčím, co vás posune o kousek dál, přinutí vás opravdu myslet. Je nějak lidské a přirozeně...“ doporučuje Tomáš Weiss.

SKUPINA ČEZ A NADACE ČEZ

Každý poslední čtvrtek v měsíci se ostravským Domem energetiky line vůně kávy, čerstvých koláčů a zákusků, lahodných croissantů, křupavých obložených baget i zeleninových salátů. Ranní příchod do práce se pro zaměstnance Skupiny ČEZ stává malým svátkem a zároveň zajímavou příležitostí, jak podpořit dobrou věc, respektive aktivity sociálního podniku Mental Café, který zaměstnává osoby s hendikepem, a společnosti MELIVITA, kde pracuje více než polovina zaměstnanců se zdravotním znevýhodněním. V roce 2024 u nich energetici utratili 207 665 korun.

„Za možnost prodeje jsme velice vděční. Tato příležitost nám pomáhá posouvat se v naší činnosti tím, že se pro vás snažíme připravovat stále nové produkty, a také je pro nás v rámci celoroční spolupráce významným finančním přínosem,“ říká Kateřina Cyrusová, manažerka sociálního podniku MELIVITA.

„Připravujeme svačinky pro děti, které prodáváme ve školách, i coffee breaky pro firmy. Zaměstnance podporujeme při adaptaci na pracovní prostředí a zároveň se jim snažíme pomoci například při řešení dluhů nebo komunikaci s lékaři,“ popisuje aktivity sociálního podniku Kateřina Cyrusová.

Spolu s Melivitou se snídání účastní také „pojízdna kavárna“ Mental Café.

„Jsme rádi, že vašim zaměstnancům můžeme pravidelně rozdávat kávovou radost. Naši pracovníci vnímají vřelé a přátelské prostředí a na snídání v Domě energetiky se vždy těší,“ hodnotí spolupráci šéfka projektu Lucie Gurecká.

Na „charitativní“ snídání se těší i energetici. Při nákupu nešetří, mnozí z nich nakupují trvanlivější zboží i domů. Projekt Snídáme a pomáháme v ČEZ pokračuje i v roce 2025.

**NADACE ČEZ
podporuje
realizaci projektu
VOZKA.
Děkujeme!**

Energie pro dobrou věc: podpora (nejen) neziskovek na maximum

**V roce 2024 Nadace ČEZ
podpořila rekordních 2 041
projektů, o pětinu víc než v roce
předchozím**

(red), Nadace ČEZ

V loňském roce největší firemní nadace v České republice podpořila celkem 2 041 projektů po celé České republice, což je dosavadní rekord v historii jejího působení. Také letos vyhlašuje Nadace ČEZ tradiční grantové řízení a své speciální projekty. Hned od 1. 1. 2025 začal příjem žádostí pro grant Stromy, jehož prostřednictvím už se vysázelo bezmála 140 tisíc dřevin. Ke stejnému datu spustila Nadace ČEZ také grantové řízení Neziskovky na rozvoj neziskových organizací v sociální péči.

Nadace ČEZ v roce 2024 pomohla s rekonstrukcí či výstavbou 58 dětských a sportovních hřišť, výsadbou nové zeleně ve 156 lokalitách a osvětila 24 přechodů pro chodce, aby byly bezpečnější. Zároveň podpořila dalších 1 828 nejrozličnějších regionálních projektů po celé České republice, kdy podpora putovala do oblasti zdravotnictví, sociální péče, životního prostředí, vzdělávání, kultury a sportu.

„Rada grantových programů Nadace ČEZ běží již mnoho let, přesto zájem o ně ze strany žadatelů neupadá. Navíc v reakci na měnící se potřeby regionů i samotného neziskového sektoru vytváříme zcela nové programy, které se rovněž těší vysoké oblibě. V posledních několika letech tak každoročně přijímáme a zpracováváme stále větší počet žádostí. Jsem ráda, že jsme loni mohli podpořit přes 2 000 projektů, které vedou ke zvýšení kvality života v regionech,“ uvedla ředitelka Nadace ČEZ Michaela Ziková.

Hned zkraje roku Nadace ČEZ rozjela grantové řízení pro letošní rok 2025. Už od 1. ledna bylo spuštěno první kolo grantu Stromy,

Díky projektu EPP – Pomáhej pohybem letos získala nové auto organizace Vrátko z Třebíče

tedy o měsíc dřív než loni. Úspěšně žadatelé tak budou mít více času na přípravu jarního sázení. Obce ale i neziskové organizace či zájmové spolky v něm mohou získat až 150 000 korun. Doposud se díky grantu Stromy podařilo vysadit přes 137 000 původních dřevin, které ve městech a obcích pomáhají zlepšovat životní prostředí a obecně kvalitu života. Další kolo grantu proběhne v létě (1. 6. až 31. 7.), aby se mohlo sázet na podzim.

Rovněž od 1. ledna 2025 otevřela Nadace ČEZ grantové řízení Neziskovky určené na profesionální rozvoj neziskových organizací, které poskytují služby přímé péče v sociální oblasti. Hospice, stacionáře, azylové domy, denní centra, poradny nebo třeba terapeutické dílny mohou využít až 200 000 korun například na různá školení, konzultace či stáže, na rozšíření spektra svých služeb a zvýšení kvality poskytované péče, na získání registrace či známky kvality, na spolupráci s externími odborníky apod. Loni obdržela Nadace

ČEZ celkem 311 žádostí pro tento grant, podpořila 285 z nich.

Hned v únoru pak navázala prvním kolem grantu Úprava turistických tras a běžeckých stop. Žadatelé mohou získat až půl milionu. Nejmladší zavedené grantové řízení (uvedeno bylo poprvé v prosinci 2023) se setvalo s nadšenou odezvou. Nadace ČEZ v něm loni podpořila celkem 112 projektů – od naučných stezek přes úpravu cyklotras až po údržbu běžeckých stop.

Také od února opět podpoří osvětlení rizikových přechodů pro chodce již 12. ročník grantu Oranžový přechod. Využívají jej zejména obce mimořádně zatížené silniční dopravou, nejčastěji v okolí škol, školek či domů dětí a mládeže, ale také u vlakových a autobusových zastávek či v blízkosti nemocnic a zdravotních středisek. Napříč Českou republikou už funguje 271 Oranžových přechodů, další jsou v realizaci.

Za nejdůležitější považují lidskost a respekt k pacientům, říká klinická logopedka Petra Sedláčková

Autor: Lenka Martínková | Foto: archiv Alsa, z. s.

Logopedie se nevěnuje jen správné výslovnosti hlásek, jak se někteří lidé domnívají. O tom, jak logopedie funguje, jaké nástroje používá k tomu, abychom se mohli co nejlépe vyjadřovat, o práci klinického logopeda a jeho roli při péči o pacienty s ALS a také o AAK komunikaci jsem si povídala se svojí terapeutkou a klinickou logopedkou, Mgr. Petrou Sedláčkovou, členkou pracovního týmu spolku ALSA.

Můžete nám přiblížit, čím se logopedie zabývá a které další oblasti zahrnuje?

Logoped může působit buď ve zdravotnictví, školství, či v sociálních odvětvích. Klinická logopedie se pak zabývá narušenou komunikační schopností (NKS) u dětí a dospělých. V podstatě pojímá diagnostiku a terapii NKS a polykání u všech věkových kategorií napříč diagnostickým spektrem pacientů. Někteří z nás se pak specializují i na jiné oblasti, například na dospělé neurologické pacienty.

Setkáváte se s nějakou mylnou představou či předsudky o logopedii? Jak se s nimi vypořádáváte?

Primárně asi s tím, že si většina lidí myslí, že logopedie patří pouze k dětem, potažmo k dospělým, kteří se nenaučili správnou artikulaci v dětství. Někdy je to obtížnější, ale v tomto případě pomáhá určitá mezigenerační informovanost, diskuse a rozpravy o tom, co a proč ve své profesi děláme.

V čem se liší klinický logoped od běžného logopeda?

Klinický logoped je specialista s atestací v oboru. Po absolvování pětiletého magisterského studia na VŠ následuje předatestační příprava v oboru, která je zakončena atestační zkouškou. V mém případě to znamenalo dalších pět let studia. Součástí této přípravy je kontinuální působení v každodenní zdravotnické praxi. Naproti tomu školský logoped získává kvalifikaci primárně absolvováním pětiletého vysokoškolského studia. Mezi školskými a zdravotnickými logopedy stále přetrvává určitá profesní rivalita, obdobně jako mezi jednotlivými terapeuty v různých oborech. Osobně jsem tuto rivalitu nikdy nepochopila, protože věřím, že naším hlavním cílem by měla být kvalitní péče o pacienta.

Na čem podle vašeho názoru stojí úspěch logopedie? Jsou nějaké klíčové faktory, které ovlivňují výsledky terapie?

Stále více si uvědomuji, že stejně jako v každém jiném oboru, i v logopedii záleží především na individuálních schopnostech terapeuta. Můžete mít nejvyšší dosažené vzdělání, ale pokud vám práce nedává smysl, chybí vám pozitivní vztah k lidem, nejste tolerantní a soustředíte se pouze na sebe, jen stěží budete úspěšní. Za nejdůležitější považují lidskost a respekt k pacientům, které by měly být základem každé terapeutické práce.

Co může očekávat pacient, který k vám přijde poprvé? Jak probíhá první návštěva?

Většinou se jedná o vstupní vyšetření, jehož průběh závisí na základní diagnóze pacienta. Podle ní volím vhodný diagnostický materiál k posouzení řečových schopností a polykání. Délka vyšetření u lůžka se liší případ od případu. Záleží na klinickém stavu pacienta a dalších faktorech. Pokud pracujete s dospělým, těžce nemocným pacientem, potažmo s jeho rodinou, vždy je to velmi

individuální. Proto si záměrně ponechávám dostatek času na vzájemný dialog a budování vztahu založeného na důvěře. I z tohoto důvodu mám po pracovní době ještě svoje pacienty a jejich blízké, kteří si terapii hradí sami. Tato péče nad rámec zdravotního pojištění mi umožňuje přistupovat ke každému opřavdu osobně a s maximální časovou flexibilitou.

Tento rozhovor bych chtěla zaměřit především na logopedickou péči o pacienty s amyotrofickou laterální sklerózou (ALS). Co to je za onemocnění, jak se projevuje a jak ovlivňuje řeč?

Amyotrofická laterální skleróza je progresivní nervosvalové onemocnění, které postihuje motoneurony v mozku a míše. Když tyto nervové buňky přestanou fungovat nebo odumřou, mozek ztrácí schopnost ovládat svaly a jejich pohyby. Svaly postupně slábnou a atrofuji. ALS se vyskytuje ve dvou formách – spinální a bulbární. První příznaky se tak mohou objevit na ruce a nohou, nebo v oblasti řeči a polykání. Končetinová forma ALS se projevuje například zakopáváním a sníženou hybností rukou. Naproti tomu bulbární forma ALS způsobuje poruchy řeči a polykání – pacienti mohou mít drsný hlas, menší rozsah a sílu či potíže s artikulací. Právě kvůli těmto obtížím často vyhledávají klinického logopeda. S postupem nemoci se mohou objevovat další příznaky, jako jsou poruchy dýchání, únava, potíže se spánkem, změny psychiky a emocí, úbytek svalové hmoty a celkové oslabení organismu.

Jaké jsou nejčastější poruchy řeči, které řešíte u pacientů s ALS? Můžete uvést příklady některých z nich?

Nejčastěji se setkávám s motorickou poruchou řeči, tzv. získanou dysartrií. Rozlišujeme její centrální a periferní formu, případně kombinací obou. Současně často řeším i neurogenní dysfagii neboli poruchu polykání, která s dysartrií často úzce souvisí. U diagnózy ALS bohužel dochází k postupnému ochabování svalů, což negativně ovlivňuje nejen řeč, ale i schopnost polykat.

Co je cílem logopedické terapie u pacientů s ALS? Jakých výsledků se snažíte dosáhnout?

Mým cílem je zajistit pacientovi co nejlepší kvalitu života pacienta a umožnit mu adekvátní komunikaci s okolím. Chci být profesionálem, ale zároveň si uchovat lidskou a hluboký respekt. Snažím se přizpůsobit terapii individuálním potřebám pacienta a reagovat na změny souvise-

jící s progresí onemocnění. Průběžně hodnotím jeho řeč i schopnost polykat a zajišťuji adekvátní logopedickou péči. Pomáhám s osvojením vhodných řečových strategií a zavádím optimální augmentativní či alternativní komunikaci (AKK).

Jaká je role logopeda v péči o pacienty s ALS? Jak moc je důležitá pravidelná terapie a jaké konkrétní metody se používají?

Multidisciplinární péče o pacienta s ALS a jeho rodinu je naprosto klíčová. Podle aktuálních potřeb má smysl zapojení celého týmu specialistů – fyzioterapeutů, ergoterapeutů, klinických logopedů, psychologů, nutričních specialistů, psychiatrů, gastroenterologů, radiologů, ORL lékařů, ošetrovatelského personálu i paliativního týmu. Klinický logoped hraje v péči o pacienta s poruchou řeči a polykání nezastupitelnou roli. Spolupráce s ORL lékařem nebo radiologem je nezbytná k objektivní diagnostice poruchy polykání. Na jejím základě pak volím vhodnou terapii dysfagie. Logopedická terapie má smysl vždy jen do příjemné únavy pacienta s ALS. Svaly by se neměly přetěžovat, ale zároveň je důležité je protahovat a udržovat jejich funkčnost. Na základě konkrétního vyšetření pak volím cílenou terapii. K diagnostice nejčastěji využívám tzv. Test 3F (dysartrický profil) a poté nastavím terapii zaměřenou na faciokinezi (cviky mluvidel), fonorespiraci (dechovou a hlasovou terapii) a fonetiku (jednotlivá artikulární cvičení. Stejný přístup uplatňuji i při práci s dysfagií.

V souvislosti s ALS – a vy jste to zmínila – se často hovoří o alternativní a augmentativní komunikaci (AAK) Co přesně to znamená a jaké jsou její přínosy pro pacienty s ALS?

V případě alternativní a augmentativní komunikace (AKK) rozlišujeme doplňkovou komunikaci, která podporuje přirozenou řeč, a alternativní komunikaci, jež ji plně nahrazuje. Volba vhodné formy AAK u pacientů s ALS závisí především na celkové hybnosti jejich těla. Z mého pohledu jsou přínosy AAK markantní. Každý člověk má přirozenou potřebu komunikovat a sdílet své pocity jakoukoli dostupnou formou, zejména verbální. Ztráta hlasu a nemožnost dorozumět se s okolím představují pro pacienta mimořádně náročnou situaci. Proto považuji nastavení adekvátní komunikační strategie za primární a zásadní úkol logopeda.

Kdy je vhodné zavedení AAK?

ALS a logopedická péče

Klinická logopedie je moderním vědním oborem, který se v posledních letech velmi úspěšně rozvíjí. Nezabývá se pouze správnou výslovností, jak se mnozí mylně domnívají, ale věnuje se celé řadě dalších problémů, například narušené komunikační schopnosti u dětí i dospělých.

Logopedická péče má své nezastupitelné místo i u pacientů s ALS, zejména u těch, kteří trpí bulbární formou onemocnění. Pravidelné sledování klinickým logopedem, včetně hodnocení řečových funkcí a doporučení či nastavení AAK, by mělo být samozřejmostí. Zajištění možnosti komunikace po celou dobu onemocnění výrazně snižuje závislost pacientů na okolí, umožňuje jim vyjadřovat svá přání a významně přispívá ke zvyšování kvality jejich života.

Bohužel se i dnes najdou lékaři, kteří zastávají názor, že logopedická a lázeňská péče, stejně jako umělá plicní ventilace a tracheostomie, jsou pro pacienty s ALS nadbytečné.

Naštěstí však převládají odborná pracoviště, která se snaží pacientům poskytnout maximální možnou péči. Při diagnostickém pobytu v případě podezření na ALS pacienti absolvují veškerá dostupná vyšetření, včetně vyšetřením klinickým logopedem.

Pokud je srozumitelnost řeči natolik narušena, že pacient není schopen komunikovat se svým okolím, je nezbytné posoudit funkčnost končetin a celkovou hybnost těla. Podle toho se snažíme nastavit vhodný typ komunikace. Proces obvykle zahajujeme poskytnutím podpory v rámci augmentativní komunikace, a pokud tato možnost není dostačující, přistupujeme k alternativním formám komunikace.

Existují nějaké překážky nebo výzvy, se kterými se v této souvislosti setkáváte?

Ano. Velmi mě trápí, že existují pacienti, kterým nemůžeme nijak pomoci. Například v situacích, kdy dochází k selhávání svalstva celého těla a zůstávají funkční pouze okohybné svaly, ale zároveň zjistíme, že pacient měl již premorbidně (před onemocněním) diagnostikovanou tak závažnou zrakovou poruchu, že jsme při výběru AAK natolik limitováni, že nejsme schopni zajistit adekvátní komunikaci.

Asociace klinických logopedů ČR

Asociace klinických logopedů ČR (AKL ČR) je profesní spolek sdružující klinické logopedy a logopedy působící ve zdravotnictví, kteří jsou zařazeni do předatestační přípravy v oboru klinická logopedie.

Cílem AKL ČR je:

- chránit profesní zájmy klinických logopedů,
- rozvíjet obor klinické logopedie v teoretické i praktické rovině,
- garantovat odbornou úroveň vzdělávání klinických logopedů tak, aby byly klientům poskytovány služby v souladu s nejmodernějšími poznatky.

AKL ČR je rovněž členem mezinárodní organizace IALP – Mezinárodní asociace logopedů a foniatrů (International Association of Communication Sciences and Disorders).

Více informací na stránkách klinikalogopedie.cz.

Jaké jsou diagnostické postupy při hodnocení řeči u pacientů s ALS?

Často se opíráme o ALS Severity Scale, což je číselné hodnocení řeči na škále 1–10. Na základě aktuální fáze onemocnění doporučujeme vhodnou formu AAK. V první fázi jsou pacienti většinou bez poruchy řeči, a proto pouze monitorujeme jejich řečové schopnosti. V následující fázi se již objevují prvotní poruchy řeči, často způsobené únavou. V této fázi se v terapii zaměřujeme především na úpravu komunikačního prostředí – eliminaci hluku, ztlumení televize, přiblížení se k pacientovi, aby nemusel zvyšovat hlas. Pomáhá také oznámit předem téma konverzace, což usnadňuje porozumění a zapojení do dialogu. Hlavní komunikační partner by měl dobře slyšet, vést rozhovor v menší skupině a umožnit pacientovi dokončit myšlenku. Ve fázi, kdy verbální komunikace již není možná, přistupujeme k alternativním strategiím. Využíváme například oční komunikaci, kdy pacient odpovídá pohybem očí na otázky s možnostmi ano/ne, případně rozšířenou variantu ano/ne/nevím/zeptej se jinak. Další možnosti je komunikace prostřednictvím barevné tabulky s písmeny. U pacientů na ventilátoru volíme pokročilé technologie, jako je oční ovládání prostřednictvím snímače Tobii

a softwaru Grid, který umožňuje efektivnější dorozumívání. **Můžete nám přiblížit některé pomůcky, moderní technologie či software pro pacienty s ALS?**

Často používáme řečový asistent ACC, což je bezplatná aplikace pro mobilní telefony nebo tablety na platformě Android. Aplikace umožňuje vytváření kategorií (s přednastavenými frázemi na tlačítkách), jejichž stisknutím lze skládat věty, které jsou buď zobrazeny na displeji, nebo přečteny hlasovým výstupem. Uživatel také může napsat libovolný text, který je následně přečten syntetickým hlasem. Například pokud pacient navštíví lékárnu a jeho řeč je již obtížně srozumitelná, může napsat větu, kterou mobil nahlas přečte.

Pro uživatele systému iOS existuje obdobná, avšak jednodušší verze programu Grid 3 pro mobilní zařízení a tablety. Tento software umožňuje práci s libovolnými mřížkami, které si uživatel do zařízení nahraje, a poskytuje hlasový výstup pro zvolený obsah.

Podle možnosti ovládat PC horními končetinami volíme například joystick BJOY Stick-A, který je vhodný pro osoby s poruchou jemné motoriky. Lze na něm nastavit dobu stisku a funkce jednotlivých tlačítek. Kryt joysticku zabraňuje nechtěným stiskům. Nebo BigTrack, což je velká a stabilní statická myš, kterou lze ovládat pouhým otáčením koule (např. dlaní, zápěstím, předloktím, nohou). Další možností je BuddyButton, což je další typ spínače k počítači, který je vhodný pro pacienty s omezenou funkcí rukou.

Jestliže pacient může ovládat PC pohybem hlavy, doporučujeme senzor Quha Zono.

Pro základní komunikaci pacienti využívají AAK tabulku, na které vyhledají požadované písmeno, očima ukáží na barvu pole, kde se nachází, a poté fixují zrakem konkrétní písmeno.

Nejčastěji však naši pacienti využívají systém Tobii PCEye5. Jedná se o notebook nebo tablet s lištou Tobii, která umožňuje kalibraci očí a následné psaní očima. Text je poté přečten hlasovým výstupem.

V praxi logopedi odkazují rodiny a pacienty na specializované firmy, které tyto pomůcky distribuují a pomáhají s jejich nastavením.

Můžete popsat výhody a nevýhody jednotlivých metod AAK? Jak se rozhodujete, kterou metodu AAK použít u konkrétního pacienta?

Domnívám se, že AAK přináší pacientům jednoznačné výhody. Pokud je správně zvolena a načasována, jakákoli forma komunikace je podle mě nejen přínosná, ale také zásadní. Ko-

munikace je základní lidskou potřebou, a proto při výběru AAK vždy vycházím z individuálních potřeb pacienta. Rozhodování se opírá především o aktuální stav řeči, hybnost rukou a celkovou motoriku těla. Cílem je najít nejefektivnější způsob dorozumívání, který pacientovi umožní co největší míru samostatnosti a kvality života.

Můžete nás naučit některé komunikační strategie, které bychom mohli při komunikaci s pacientem s ALS využít?

Samozřejmě. Během řeči je vhodné vyhnout se hluku z okolí, zajistit dostatečné osvětlení, získat si pozornost komunikačního partnera, upřednostnit face-to-face komunikaci. Důležité je soustředit se na partnera, když mluví, a zároveň sledovat, zda vám rozumí. Zásadní rozhovory s nejbližšími je vhodné vést v klidném prostředí a ve chvílích, kdy jste odpočatí. Pokud pacientovi nerozumíte, neptejte se pouze „Co?“, protože by ho neustálé opakování mohlo nadměrně unavit. Spíše zvolte následující možnost:

Pacient: „Můžeš mi podat mlkto?“

Vy: „Můžu ti podat co?“

Pacient: „Mléko.“

Respektujte pacientovu volbu – vždy se nejprve zeptejte, zda si přeje, abyste za něj hovořili vy, nebo zda upřednostňuje samostatnou komunikaci.

Doporučení pro pacienty, pokud jim není rozumět:

- Zopakujte sdělení.
- Ukažte první písmeno z abecedy a zkuste to říct znovu.
- Napište slovo nebo větu.
- Použijte gesto nebo ukažte na předmět, pokud je to možné.
- Vyjádřete se stručně – použijte jednoslovnou odpověď.

Do jaké míry je důležitá role rodiny a pečovatелů při používání AAK?

Určitě velká. Někteří pacienti mají silnou podporu rodinného prostředí, zatímco jiní menší. U diagnózy ALS je jakákoliv podpora nejen vysoce žádaná, ale také nezbytná.

Jaké jsou možnosti financování a dostupnosti AAK pro pacienty s ALS?

Úřad práce přispívá na zvláštní pomůcku, včetně AAK. Limitujícím faktorem však často bývá, že pomůcka je schválena až ve chvíli, kdy pacient zcela ztratí schopnost řeči. To představuje zásadní problém, protože podpůrné prvky augmentativní komunikace jsou potřebné již v dřívějších fázích onemocnění. Jakmile pacient přestane mluvit,

může využívat oční komunikaci prostřednictvím Tobii a Grid. Pro efektivní hlasový výstup je klíčové co nejdříve nahrát pacientův přirozený hlas, aby ho zařízení mohlo později reprodukovat. Tento proces je však začarovaný kruh – dokud pacient ještě mluví, pomůcka mu není schválena, a jakmile hlas ztratí, je už příliš pozdě.

Můžete popsat zkušenosti pacientů s používáním AAK? Jak ji pacienti přijímají a vnímají?

Podle mých zkušeností pacienti reagují velmi dobře. Jsou vděční za jakoukoliv formu komunikace, která jim umožní dorozumění. Samozřejmě, představa postupné ztráty hlasu pro ně musí být nesmírně náročná. Jakmile však ke zhoršení řeči skutečně dochází a začínáme řešit logopedickou terapii, pacienti projevují stále větší zájem o všechny dostupné možnosti.

Právě proto jsem pevně přesvědčená o tom, že logopedie hraje u každého pacienta s ALS klíčovou roli a má obrovský smysl.

O tématu bychom mohly hovořit ještě dlouho, ale čtenáři by se rádi dozvěděli i něco o vás. Na základě čeho jste se rozhodovala, že půjdete studovat zrovna logopedii? Co se vám na ní líbí a co pro vás znamená?

Původně jsem studovala dvouoborové studium matematiky a speciální pedagogiky. Naštěstí jsem brzy pochopila, že mám blíže k lidem než k číslům. Upřímně, terorie mě nikdy příliš nebavila, a tak jsem během celého studia pracovala jako asistentka autistické holčičky. Při každé příležitosti jsem se účastnila logopedických praxí, kurzů a školení a zaměřovala se spíše na praktické zkušenosti a cíle. K logopedii jsem se vlastně dostala náhodou, ale zpětně bych neměnila.

Co byste vzkázala nebo poradila současným studentkám a studentům logopedie, kteří teprve začínají?

Ať pečlivě zváží, kterým směrem se chtějí specializovat – zda se vydají cestou školské logopedie, nebo zamíří do zdravotnictví. Obě oblasti jsou náročné, a to nejen odborně, ale i psychicky. Je důležité uvědomit si, co je jim blíží a co je bude naplňovat dlouhodobě.

Co vás přivedlo k tomu, že jste se rozhodla věnovat také pacientům s ALS? Jaký byl váš motiv?

Vždycky mě lákaly složitější diagnózy, které pro mě předsatvovaly vnitřní výzvu. Největší motivaci jsem však získala během mateřské dovo-

lené, kdy jsem měla dostatek času a rozhodla se začít pomáhat ve spolku ALSA. Řekla jsem si: „Kdy jindy než teď,“ – a za toto rozhodnutí jsem nesmírně vděčná. Mimochodem, pacienti s ALS – a toby podle mě stálo za sociální výzkum – jsou neuvěřitelně vstřícní, pokorní a laskaví lidé. Dosud jsem nenarazila na jedinou výjimku, což je fascinující a nesmírně obohacující zkušenost.

Jak si udržujete odstup mezi profesionálním přístupem a lítostí k pacientům, zejména těm s ALS?

Nijak. Na supervizích či konzultacích mi mnoho lidí říkálo: „Musíš mít kolem sebe pevnou zeď, nemůžeš si připouštět všechny ty nemoci a těžkosti pacientů.“ Pár let jsem nad tím skutečně přemýšlela a snažila se tuto pomyslnou zeď vybudovat. A pak jsem zjistila, že to mám úplně jinak. Mám vnitřní pocit, že jsme všichni na stejné lodi. Lidé. Bez rozdílu. Nechci stát na jiném břehu než moji pacienti ani se před nimi chránit. Naopak – a to je zajímavý paradox – mi blízký kontakt se smrtí více dává, než bere.

Co vám pomáhá zvládat náročné situace?

Rozebrat si vše pro sebe, zaujmout vnitřní postoj, zamyslet se a následně si vytvořit úsudek. Velkou roli hrají také supervize – mám výbornou psycholožku, se kterou tíživé pracovní situace pravidelně probírám. Ve zdravotnictví se na duševní zdraví zaměstnanců nijak nedbá, proto si dlouhodobě hradím vlastní terapie, za které jsem vděčná. Pokud mě nějaký příběh hluboce zasáhne, píšu. Často mi pomáhá se ze složitých věcí vypsát. Moje profese mě také učí vnímat pomíjivost života. Právě proto jsem se naučila žít tady a teď, užívat si každý den ve zdraví a neřešit malichernosti.

Proč jste si vybrala povolání logopedky?

Úplnou náhodou. Tehdy jsem nad tím moc nepřemýšlela a vlastně ani nevěděla, co přesně chci dělat. Ale vnitřní pocit, že chci pomáhat druhým, jsem měla vždycky. Když se na to dívám zpětně, přijde mi to jako krásné povolání – pokud si v něm člověk dokáže najít pozitivní stránku a hlubší smysl.

Co vás na této profesi nejvíce baví? Existuje na ní něco, co vás naplňuje?

Paradoxně mě nejvíce baví ta obtížnost celé profese. Trochu si užívám stres a dynamiku, se kterou pracujeme na klinice. Mám ráda, když je co řešit, když se věci hýbou a proměňují. Naplňuje mě, když mám

Evropský den logopedie

Ve čtvrtek 6. března jsme si připomněli Evropský den logopedie (EDL). Byl ustanoven v roce 2004 a jeho cílem je zvyšovat povědomí veřejnosti o komunikačních poruchách, jejich vlivu na zdraví člověka, možnostech léčby, právech pacientů s komunikačními obtížemi a o způsobech, jak těmto pacientům pomoci.

Posláním EDL je prevence komunikačních poruch prostřednictvím sdílení znalostí a zkušeností napříč Evropou. Každý rok je tento den věnován určitému tématu, je vytvořeno společné motto a všichni mají možnost využít sdílené materiály vztahující se k tomuto dni.

Letošním tématem bylo obohacování jazykového prostředí a význam zachování správných podmínek pro zdravý vývoj jazyka.

Do oslav EDL se mohou zapojit pacienti, klienti, lékaři, učitelé, politici, komunity a místní úřady, novináři a reportéři, kliničtí logopedi i široká veřejnost prostřednictvím celé řady aktivit.

kolem sebe dobrý tým, když jsou pacienti vděční. A nejvíce? Když přijde pochvala a poděkování – to je nejlepší pocit, protože ve zdravotnictví to rozhodně nejsou finance.

Kdybyste se mohla rozhodnout znovu, zvolila byste se stejně?

Mám pocit, že ano. Bylo ale období, kdy jsem si uvědomila, že se neteším za pacienty. To mě dost vyděsilo, a tak mi bylo jasné, že musím něco změnit. Odletěla jsem pracovat do USA – stále v pomáhající profesi, ale mimo logopedii. A právě tohle odloučení mi ukázalo, že mi stačila roční pauza, abych si uvědomila, že logopedii opravdu dělat chci.

Můžete nám prosím popsat, jak vypadá váš typický běžný den v práci? Jaké aktivity a úkoly zahrnuje?

Každé ráno máme poradu na klinice, kde probíráme konkrétní pacienty – noční příjmy, indikace k výkonům, konzultace a obecné informace. Poté jdu na JIP vyzvednout žádanky nových pacientů. S kolegyní si rozdělíme nová konzilia a společně řešíme pacienty, kteří jsou již v naší péči.

Pracuji výhradně u lůžek, takže si organizaci dne určuju sama, což mi nesmírně vyhovuje. Nikdy jsem nebyla člověk, který by chtěl mít pacienty objednané jeden za druhým v ambulanci.

Nejprve si v systému projdu nová vyšetření, výsledky, překlady a pro-

pouštěcí zprávy. Připravím si materiály k diagnostice (například podle lokalizace mozkového infarktu) a k terapii a poté vyřáším za pacienty. Většinu dopoledne trávím u lůžek.

Odpoledne dokončuji, co jsem nestihla, a píšu zprávy, což mi většinou zabere celé odpoledne. Dvakrát týdně máme vyšetření polykání na ORL nebo radiologii – pacienty k tomuto vyšetření si indikujeme většinou sami.

Celkově máme velkou volnost v organizaci našeho denního režimu, za což jsem opravdu vděčná.

Co je ve vaší práci tou největší výzvou? S jakými překážkami se nejčastěji setkáváte?

Asi mám potřebu pomáhat tam, kde to ne každý vidí jako smysluplné. Čím častěji slyším, že něco nemá cenu, tím větší mám motivaci. Občas narážím na lidi, kterým jejich práce nedává smysl a nechovají se k pacientům s respektem. A s tím mám velký problém. Pokud někoho jeho práce nebaví, měl by jít jinam. Zvlášť na neurologii, kde jsou vážně nemocní lidé, je nezbytné, aby celý zdravotnický tým přistupoval k pacientům s respektem, empatií a tolerancí.

Můžete s námi sdílet nějaký úspěšný příběh z vaší praxe, který vás osobně inspiroval?

Jako první se mi vybaví pacient na JIP lůžku den před Vánocemi – italské národnosti, který utrpěl mozkový infarkt v zadním povodí a měl jediný deficit – poruchu polykání. Celou terapii jsem vedla v angličtině, což mě bavilo, protože to bylo nové a zajímavé. Pracovali jsme spolu intenzivně, přičemž se během dvou týdnů zbavil NGS a mohl opět normálně jíst. Byl neskutečně vděčný a šťastný. Ještě několik let po našem setkání mi každé svátky posílal dárky.

A takových příběhů mám v hlavě několik.

Jak se připravujete do práce? Máte nějaké oblíbené zdroje, ze kterých nejčastěji čerpáte? Kolik času trávíte přípravami?

Pravdou je, že na speciální přípravy už nemám tolik času jako dříve. Pracuji v akutní péči již patnáctým rokem a snad už jsem se něco naučila. Hodně čerpám z praxe – nejsem teoretik a mám raději konzultace s celým odborným týmem. Zdá se mi, že svou práci řeším čím dál více lidsky, nejen profesně.

Můžete vybrat nějakou vaši oblíbenou pomůcku nebo aktivitu, kterou ráda při práci s pacienty používáte?

V akutní péči, z čehož si často dělám legraci, denně počítáme s pacienty od 1 do 10. Mám pak pocit, že kognitivně velmi slabnu. Když jsou pacienti například den po CMP, velmi často mají globální afázii. Nerozumí, nemluví, nepíší ani nečtou. Zcela náhle – z minuty na minutu. A v terapii řečové exprese se začíná automatickými řadami. Což jsou dny v týdnu, měsíce, přísloví a ty naše číselné řady. Je to dobrá pomůcka, ale zároveň přirozený stereotyp.

Existují nějaké nové trendy nebo výzkumy v oblasti logopedie, které vás v poslední době zaujaly?

Zaujala mě aplikace na tablet s diagnostickým materiálem na vyšetření dysartrie. Myslím si, že by nám mohla ulehčit určité papírování. Současně mám ráda hlasovou terapii LSVT LOUD, kterou používám hlavně u pacientů s Parkinsonovou nemocí.

Máte nějaký profesní sen nebo přání, které byste ráda zrealizovala? Jaká je vaše vize do budoucna?

Ráda bych se podívala více do západních zemí a viděla v přímém přenosu, jak vypadá logopedická péče tam. Zajímalo by mě srovnání, na jaké úrovni pracujeme my v Brně. Moje, řekněme, vysněná nemocnice je Spaulding Hospital v Bostonu. Když jsem pracovala v USA, tiskla jsem si tam diagnostické materiály k dysfagiím. Mají krásnou knihovnu, ve které jsem nasávala všechny možné terapeutické materiály. Přece jen jsou v tomto Američani před námi. Mají více testových baterií a materiálů pro dospělé pacienty. Když jsem si je ve venkovní kavárně pročítala, zrovna vedle mě probíhala

terapie logopedky s pacientem na vozičku. Což byla náhoda. Nějak to ve mně zanechalo příjemný pocit, sedět neformálně v kavárně, přímo u oceánu, s usměvavými Američany, být zároveň „profil“ a současně si dát s pacientem kávu a udržovat jisté přirozené prostředí, důvěru a lidskost.

Jste maminka dvou dětí předškolního věku, pracujete na plný úvazek ve Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně, pracujete s pacienty s ALS ve spolku ALSA, jste i jednou z jeho krajských koordinátorek, jste doktorandka na Masarykově univerzitě, přednášíte, publikujete a čeká vás zahraniční stáž. Kde berete energii a kdo nebo co vás motivuje a inspiroje?

Pravdou je, že prožívám hodně náročné rodinné období a práce mi hodně pomáhá, protože mi dává smysl a mám pocit určité důležitosti. Nejvíce mě inspiroují a nabíjejí energii moje děti. Když jsem byla v Dobrém ránu za spolek ALSA, říkala jsem si, že tohle dělám i pro ně. Aby viděly maminku v přímém přenosu a mohly být na nípysné.

Je ještě něco, co by zde mělo být řečeno, chcete něco dodat nebo zdůraznit?

Chtěla bych poděkovat všem svým úžasným pacientům a jejich skvělým rodinám. A to všem, i těm, kteří mezi námi již nejsou a zanechali ve mně pocity, že má moje práce smysl. Vážím si našich setkání a společných chvil.

Děkuji vám za otevřený a inspirační rozhovor. Velmi si toho vážím.

Otevřený dopis české společnosti

Vážení spoluobčané,

je mi již 82 let a prožila jsem celkem poklidný život. Posledních 40 let jsem se ocitla mezi lidmi, kteří byli buď postiženi od narození, nebo následkem úrazu. Celkem 14 let jsem pečovala o člověka, který přišel o obě dolní končetiny. V roce 1997 se stal místopředsedou občanského sdružení ostravských vozičkářů. Jednoho dne roku 1999 mi navrhl, zda bych nechtěla vykonávat hospodárku uvedeného sdružení. Souhlasila jsem. Ve stejném roce jsme se jako členové tohoto sdružení rozhodli, že odkoupíme starší vozidlo Mercedes 208 D a budeme provozovat dopravu pro zdravotně postižené. Nikdo z nás nečekal, že z našeho nápadu se stane trvalá součást života lidí, kteří naši službu využívají dodnes. Je pro ně mimořádně potřebná.

Čas ubíhal a vždy po pěti až šesti letech jsme díky různým organizacím získali nová vozidla a následně jsme je nechali vybavit hydraulickou plošinou a sedačkou. Za celou dobu fungování služby jsme přepravili 54 tisíc osob, většinou na invalidním vozíku. Teď už jsme dávno spolek, ale počet lidí, kteří tuto službu zajišťují je stále stejný: dispečerka (a zároveň hospodárka spolku) a řidič.

A teď přichází chvíle, kdy si postesknu, co se nám nedaří. Naši klienti bydlí, jako všude jinde, většinou v bytech s větším počtem nájemníků. Pokud tento byt je v domě, kde je výtah, tito lidé mohou snadno opustit svůj byt a vydat se tam, kam potřebují. Ale jakmile tato výhoda chybí, často se stává, že zůstávají ve svých bytech doslova „uvězněni“. Mnoho lidí si ani neuvědomuje, že se stářím přicházejí častější nemoci, různá pohybová omezení a také samota.

Na dispečinku zaznamenáváme jednotlivé požadavky na přepravu, přičemž jsou stále častější telefonáty, kdy klient uvádí, že nemá možnost dostat se z bytu. Musím uvést, že za celou dobu provozu naší přepravní služby, je tato situace pro nás přímo postrachem. Co v tomto případě můžeme zájemci o bezpečnou přepravu nabídnout? Oslovili jsme hasiče, Vězeňskou službu ČR, známé a různé dobrovolnické organizace, ale všichni namítali, že tuto pomoc nemohou z různých důvodů poskytovat. Chápeme jejich námítky. Kde ale končí zákaz poskytovat takovou službu pro podobnou skupinu lidí, kteří mají lidem pomáhat?

Vím o městě, kde se občan této pomoci dočká. Je mu totiž poskytnuta policisty. Takové situace nejsou příliš časté, žádost o pomoc při opuštění bytu se vyskytne tak třikrát čtyřikrát za rok. Zrovna nedávno jsme tento problém řešili, přičemž nám (dotyčnému člověku, kterého přepravujeme) do pomoci slíbili hasiči. Po chvíli se ale ozval telefon, že nám bohužel nemohou vyhovět.

Doslechla jsem se, že tuto službu lze objednat u jedné ostravské nemocnice, ale úhrada prý činí 2 000 Kč. Nemáme to vyzkoušené, ale obávám se, že senioři budou takovou částku určitě velmi zvažovat.

Mám takový sen – jakmile bude vyřízena žádost klienta, požádáme dva městské policisty, aby nám ho pomohli dostat z bytu do našeho vozidla... Kdyby se nám tento sen podařilo uskutečnit, nebylo by krásné na světě?

S úctou
Marie Báňová, občanka města Ostrava.

Realizaci projektu VOZKA podporuje
Ministerstvo zdravotnictví
České republiky

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

MOJE ASISTENTKA JE PĚKNEJ PES...

POMOCNÉ TLAPKY o.p.s.
asistenční psi pro zdravotně postižené.

Pomocné tlapky o.p.s. je obecně prospěšnou společností, která cvičí a **ZDARMA** předává asistenční psy zdravotně postiženým spoluobčanům. Ti tak mohou získat nejen přítele do nepohody, ale také neocenitelného pomocníka, který jim umožní nastoupit cestu k nezávislosti.

Více informací se dozvíte na níže uvedených kontaktech.

V. Kratochvíla 1073, 332 02 Starý Plzenec, telefon: 724 279 599
www.pomocnetlapky.cz, info@pomocnetlapky.cz

OOV
Ostravská organizace vozičkářů, spolek (OOV)
Horymírova 3054/121, 700 30 Ostrava-Zábřeh, oov@seznam.cz, www.vozickari-ostava.cz

NAŠE PROJEKTY

SLOUŽÍ NEJEN LIDEM S POSTIŽENÍM

VOZKA v PDF!

VOZKA
Magazín o životě a pro život na vozíku

Magazín pro vozičkáře, lidi s postižením a seniory
Ke stažení za dobrovolný příspěvek: www.vozka.org,
www.facebook.com/magazinvozka.

ALDIO JEDE!

ALDIO
Alternativní doprava imobilních osob
Objednávejte: pondělí–pátek 8–14 hodin
na tel.: 596 786 353 nebo e-mailu:
oov@seznam.cz.

BEZBARIÉROVÁ ŘEŠENÍ!

Rady, informace, příklady a konzultace
Volejte: pondělí–čtvrtek 11–12 hodin na tel.: 596 914 660,
596 131 202, poradnaoov@seznam.cz, dvorvoz@seznam.cz,
bezbarieri@post.cz (posuzování dokumentace),
www.ostrava-bezbarier.cz,
www.facebook.com/poradenstvibezbaierOV.

OSTRAVA!!! MORAVSKÁ OSTRAVA A PŘÍVOZ
OSTRAVA!!! OSTRAVA-JIH
OSTRAVA!!! SLEZSKÁ OSTRAVA
OSTRAVA!!! RADVANICE A BARTOVICE
OSTRAVA!!! PORUBA
OSTRAVA!!! Moravskoslezský kraj
Dr.Max+ SVLK
VRATIMOV
AN.YWHERE
VŠB TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
FAKULTA STAVEBNÍ
Nakladatelství UMUN s. r. o.
NADACE ČEZ

Před 18 lety jsem prožívala bezproblémové těhotenství, těšila jsem se na vytoužená dvojčata. Bohužel moje radost netrvala dlouho. Jednoho březnového dne jsme se s manželem vraceli autem domů, natěšení z výběru nového kočárku pro naše miminka. Ve stejnou chvíli ale spěchal domů i řidič nákladního vozu, který nezastavil na stopce a do našeho auta čelně naboural. Tento okamžik změnil celý náš život...

Asistenční pes

Parták do nepohody

aneb Příběh naší rodiny

Autor: Katka s rodinou | Foto: archiv Pomocných tlapek

Od té chvíle jsme prožívali spoustu bolesti, strachu, zažili jsme věci a okamžiky, které zůstanou navždy v našich bolavých srdcích. Hned jsme věděli, že následky nehody a předčasného porodu ve 26. těhotenském týdnu budou trvalé a těžké. Celých sedm let jsme s Eliškou a Anežkou trávili po nemocnicích nebo láních, měli jsme za sebou spoustu operací. Náš život se smrškl do bubliny a naší snahy vybojovat nejdříve jejich život a potom co nejlepší podmínky pro život s handicapem. Eliška má těžké tělesné postižení, Anežka si do života přinesla také mnoho zdravotních komplikací. Byly to pro nás těžké časy, ale

i v této době nám do života přišlo i pár krásných chvil. Tou určitě první, která naše dny rozsvítila a zvedla nás z úplného dna, byl náš první asistenční pes Harry.

Byl to pan pes, láska na první pohled, obrovský pes s velkým srdcem. Elišce s Anežkou bylo sedm let, chodily do školky a připravovaly se do první třídy. Obě jsou chytré, citlivé duše a hodně upovídané. Jsou to úžasné bytosti plné lásky. Harry přišel v okamžiku, kdy už jsme se neuměli moc radovat. Kromě rehabilitačních cvičení jsme nic jiného neznali. Pamatuji si každý okamžik od první chvíle, kdy jsme HO uviděli poprvé, jak byl šťastný, jak jsme se my poprvé za sedm let upřímně smáli. Bylo to vytržení z našeho stereotypu. S jeho příchodem jsme začali opravdu žít, chodit na procházky, spousta lidí se boji vozíčkáře oslovit nebo se podívat, ale Harry se stal pojítkem s okolním světem. Eliška rozkvetla, učila se s Harrym polohovat nebo podávat věci. Harry Elišku doprovázel do školky, potom do školy. Plnil naše roky radostí. Elišce pomáhal, ale hlavně byl jejím partákem a společníkem. Absolvoval s námi všechny rehabilitační pobyty. Znali ho všichni a všichni ho milovali, stejně jako my. Bohužel jeho život byl velmi krátký a jednoho dne, zcela nečekaně se nemohl postavit na nohy a špatně dýchal. Odvezli jsme ho na veterinární kliniku, kde mu diagnostikovali nádor na slezině, který již krvácel do dutiny břišní. Bojovali jsme za každou společnou chvíli, bohužel druhý den po operaci Harry odešel do psího nebe.

To, co následovalo bylo něco strašného. Tak moc to bolelo, až jsme si mysleli, že to nikdy neskončí. Následoval půl rok bolesti, a i když jsme se nedokázali od Harryho odpoutat, věděli jsme, že pro Eliščinu dobro budeme potřebovat za Harryho náhradu. A tak nám jednoho dne přišla do života Lady, černá labradorka, která byla úplně jiná než Harry.

Byla jeho povahovým opakem, ale stejně šťastná, radostná, jen větší rarach. Byla to naše doktorka bolavého srdce a my jsme zase cítili, že je ten správný okamžik a chvíle přijmout nového člena rodiny. Nyní už bylo všechno daleko snazší než s Harrym, znali

jme povely, trenéry, věděli jsme, jak musíme být důslední. I Eliška vyrostla do slečny – tady byl vidět největší posun od doby, kdy žil Harry. S Harrym byla ještě dítě a větší část péče a zodpovědnosti byla na nás rodičích.

Nyní jsme před očima viděli nový příběh: krásné navázání psa na člověka, jeho lásku, odevzdanost. Lady by pro Elišku dýchala a myslím si, že Eliška pro ni také. Obě si neskutečně sedí. Nyní už Elišce vyhovuje temperamentnější povaha, rychlejší pohyby, prostě souhra duší. Prakticky veškerý čas tráví spolu, jedna bez druhé se nehne. Lady je

připravena Elišce cokoliv podat, Eliška si Lady stěžuje na všechny trable světa, jako správný puberták. A to hlavně, co si Eliška velmi uvědomovala v době covidové, byl nedostatek přátel a kamarádů, které jí nahrazovala právě Lady. Věřím, že jednou to bude právě ona, kdo Elišce do života přivede nového dvounohého kamaráda, třeba i první lásku. Těším se na každý okamžik, který společně zažijeme.

Tímto bych chtěla z celého srdce poděkovat všem v týmu Pomocných tlapek, protože být součástí úžasné Tlapácké rodiny je neskutečně hřejivý pocit. Nejen, že vám vyberou

a vycvičí psa přímo pro vaši duši, ale celou dobu jsou tu pro vás – radou, pochopením nebo porozuměním. Prostě na to nejste sami a díky sponzorům je vše pro klienty zadarmo, což se v dnešní době sakra hodí. Jejich obětavá práce je neskutečná a my si ji moc vážíme. A také si vážíme nových přátelství, které jsme díky této rodině poznali.

Děkujeme za naši rodinu!

Technologie, která mění paliativní péči pro děti

Autor:
Lucia van Middendorp

Foto:
Smiling Crocodile

Technologie, která přináší průlom v paliativní péči, vznikla v Praze. SERENITY, první plně interaktivní 3D prostředí ovládané pohybem očí a hlavy, umožňuje pacientům v paliativní péči ponořit se do hyperrealistických přírodních scén a prožívat nové podněty bez nutnosti VR headsetů. Tuto přelomovou metodu využívá nezisková organizace Smiling Crocodile ve svém centru pro děti s těžkým kombinovaným postižením.

Za projektem stojí bývalý hollywoodský specialista na vizuální efekty, který pracoval na filmech jako Terminator, Star Trek či Wonder Woman.

„Chtěli jsme využít filmové technologie nejen pro zábavu, ale také pro zlepšení kvality života těch nejzranitelnějších. Naším cílem je ukázat, že moderní technologie mohou nejen obohatit audiovizuální svět, ale také výrazně zkvalitnit péči o pacienty, kteří čelí nejtěžším zdravotním výzvám. SERENITY propojuje špičkové vizuální efekty s terapeutickou funkcí, čímž otevírá nové možnosti pro paliativní péči a smyslovou terapii,” říká Lukáš Herrmann, hlavní vývojář projektu ze společnosti NABERIUS.

Virtuální realita nestačila

Přestože se VR v posledních letech rozvíjí, její nevýhody ji činí nevhodnou pro paliativní péči. Těžké helmy, mořská nemoc a nutnost přesného nastavení optiky bránily jejímu využití u pacientů s omezenou hybností. SERENITY je první interaktivní 3D prostředí, které tyto problémy eliminuje. Umožňuje pa-

cientům pohyb ve virtuálním světě bez nutnosti nosit jakékoliv zařízení.

Technologie umožňuje uživatélům procházet přírodním prostředím pouhým pohybem hlavy a očí. Díky hyperrealistickému zpracování mají pacienti pocit, že jsou skutečně součástí jiného světa. Mohou sledovat slony, pohybovat se v džungli nebo prozkoumávat horské scenérie.

SERENITY se od klasické VR liší nejen absencí headsetu, ale také plně personalizovaným přístupem. Každý pacient si vytváří vlastní cestu – zvířata a přírodní prvky se dynamicky mění, což znamená, že se pokaždé setkají s jiným prostředím a musí se vydat novými cestami. V budoucnu vývojáři plánují využít AI k tomu, aby se prostředí přizpůsobovalo nejen fyzickým možnostem uživatele, ale také jejich emočnímu stavu.

Technologie, která pomáhá zvládat bolest

Vedle emocionálního a smyslového přínosu SERENITY prokazatelně po-

máhá dětem zvládat chronickou bolest. Odborníci na léčbu bolesti potvrzují, že vizuální a interaktivní stimulace dokáže odvést pozornost od bolesti a snížit stres.

Smiling Crocodile využívá SERENITY od prosince 2024

Technologie byla nasazena v neziskové organizaci Smiling Crocodile, která poskytuje komplexní péči dětem s těžkým kombinovaným postižením. V současnosti ji využívá 31 dětí, které mají možnost poprvé v životě cestovat prostorem, učit se novým podnětům a rozvíjet kognitivní schopnosti.

„Vidíme obrovský potenciál nejen pro paliativní péči, ale i pro pacienty, kteří potřebují nový způsob interakce se světem. SERENITY ukazuje, jak technologie mohou humanizovat medicínu,” vysvětluje Dagmar Herrmannová, zakladatelka Smiling Crocodile.

HORIZONT-NARE *bez bariér*

VOLEJTE ZDARMA 800 10 10 73

Realizujeme zakázky na celém území ČR.
www.horizont-nare.com

SOCIOPOINT MOŽNOSTI EXISTUJÍ

800 700 650
bezplatná linka

Realizaci projektu
VOZKA
podporuje
OSTRAVA!!!

Robotická rehabilitace horní končetiny po CMP

Autorka: Zuzana Bárová | Foto: trends.medicalexpo.com

Téma dnešního článku mi bylo nejdříve úplně cizí. Robotická rukavice. Přišla s tím ochrnutá klientka a chtěla se o ni nejen dozvědět více, ale začít ji také používat. Její rodina začala pátrat po nabídce na internetu. Zjistila, že výrobci robotických rukavic je několik a že rukavice vypadají různě. Také ceny jsou velmi rozdílné. Kterou vhodnou robotickou rukavici pro tuto seniorku vybrat? Toť otázka...

Přijetí postižení, aktivní život a cíle

„Lidé po CMP mají možnost se rozhodnout rezignovat na svůj zdravotní stav a stát se doživotními pacienty, někdy i proto, že jim nikdo z rodiny a příbuzných nedokáže nebo nechce pomoci, nebo své postižení přijmout a vrátit se do aktivního života samozřejmě s dosažitelnými cíli, které člověka po CMP motivují. Musí to být ale cíle takové, ke kterým se lze alespoň přiblížit.“

Postižení hybnosti působí na kognitivní, emocionální a sociální výkony a způsobuje ztíženou sociální interakci a neúplné přebrání společenských rolí, které typicky odpovídají věku a pohlaví. Podstatně jsou změněny schopnosti emocionální, kognitivní a tělesné, ale také sociální a komunikační,“ napsala v autoreferátu k disertační práci z roku 2021 (Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra speciální pedagogiky) Mgr. Monika Donevová.

Kvalita života po CMP

Autorka dále uvádí: „Světová zdravotnická organizace kvalitu života chápe jako to, jak člověk vní-

má své postavení v životě v kontextu kultury, ve které žije, a ve vztahu ke svým cílům, očekáváním, životnímu stylu a zájmům. Vyjádření kvality života posunulo hodnocení výsledků zdravotní péče od čistě medicínského pohledu na hodnocení z pohledu člověka samotného. Právě vnímání jeho vlastního fyzického, duševního stavu a psychosociální funkce, celkové úrovně života se v posledních letech stalo důležitým tématem při vývoji nových nástrojů sloužících k hodnocení terapeutických efektů.“

Terapie ruky u pacientů po CMP

Problematika CMP je stále aktuální u mnoha pacientů. Vědecké poznatky jdou rychle kupředu a možnosti terapie ruky u těchto pacientů se hodně rozšířily. Velice podrobně je popsala Jana Weinbergová ve své bakalářské práci z roku 2019 s názvem *Terapie ruky u pacientů po CMP*. Z úvodu této práce se dozvídáme, že jedním z nejčastějších deficitů po CMP je přetrvávající poškození paže a ruky v důsledku hemiparézy, které má negativní dopad na vykonávání běžných denních aktivit.

Důležitost funkčních rukou

Autorka zdůraznila: „Ruka je pro člověka nepostradatelným orgánem. Pomocí rukou komunikujeme a vykonáváme nejrůznější činnosti. Komunikace probíhá jednak prostřednictvím taktilního vnímání, které nám přináší informace o okolním světě, a dále gestikulace, která doplňuje naše verbální vyjadřování, ale například pro nevidomé je

hlavním dorozumívacím prostředkem. Jako pracovní nástroj zaměstnáváme ruku většinu dne. Významnost ruky dokazuje i velké zastoupení ruky v senzomotorickém homunkulu.“

Je-li funkce ruky v důsledku CMP částečně narušena nebo úplně vymizela, dochází k poruše úchopové funkce a ztrátě obratnosti ruky. Tím se postižená osoba stává nesoběstačnou v rámci běžných denních aktivit. Často pozorujeme přetěžování druhostranné nepostižené končetiny, která kompenzuje pohyby postižené ruky.

Úchopová funkce ruky

Úchop představuje hlavní funkci ruky, základní formu a podmínku pro manipulaci. V souladu s tím je ruka velmi bohatě a jemně členěna. Had-raba (Úchop v protetice – 2. část, 2002) definuje úchop jako „aktivní dotyk za spoluúčasti hmatu s bližším cílem dotýkané udržet s eventuálním dalším cílem užít držené k další činnosti“. Jde tedy o vzájemné působení mezi rukou a uchopovaným předmětem.

Podle Krivošíkové (Úvod do ergoterapie, 2011) je úchop obecně definován jako statická poloha ruky, ve které můžeme předmět bezpečně držet jednou rukou. Deficit motorické hybnosti na horní končetině je u osob po CMP převládající právě v oblasti zápěstí a prstů. Je pozorována atrofie svalů, svalové kontraktury, flektovaná klidová pozice, neschopnost prsty extendovat.

Při přítomnosti parézy, kontraktury nebo zvýšeného svalového napětí dochází k poruše funkčního úchopu. Motorická dysfunkce ruky způsobuje snížení soběstačnosti, pa-

cient je limitován nejen ve vykonávání běžných denních činností, ale také pracovních a volnočasových aktivit, je snížena odpovídající kvalita života... Porucha jednotlivých úchopových fází zahrnuje přestřelení cíle, prodloužení doby trvání dosahové funkce a neúplné, nepřesné nebo chybějící postavení prstů pro daný úchop. Přesné, jemné digitální úchopy bývají nahrazeny plošnými palmárními úchopy. Často je pozorováno z důvodu nedostatečné senzitivní funkce vynaložení velké síly na provedení úchopu.

Terapie hemiplegické a hemiparetické ruky

V akutním stadiu, kdy převládá přítomnost svalové slabosti, by měla být terapie vždy zahájena mobilizací kloubů a měkkých tkání, následovaná aktivním a pasivním cvičením na udržení rozsahu pohybu v kloubech v kombinaci s protažením do krajních poloh. Autorka uvádí, že je možné použít především proprioceptivní neuromuskulární facilitaci, dále intenzivní trénink pohybu v představě nebo zrcadlovou terapii.

Weinbergová dále zdůrazňuje: „Při obnově aktivity svalů je zapotřebí začít s postupným ovlivňováním síly, výkonu a vytrvalosti svalu. Jako dopomoc při pohybu mohou být využita mechanická a robotická zařízení.“

Rehabilitace asistovaná robotem

Robotická terapie je současným trendem ve světě i u nás. Cílem je zintenzivnit terapii a podpořit vlastní trénink horní končetiny. Terapie je vhodná i pro pacienty s těžkým ochrnutím horní končetiny, kteří nejsou schopni bez cizí pomoci ochrnutou končetinou pohybovat. Důležitá je intenzita terapie. Právě intenzita terapie, vyjádřená počtem opakování, a cílená terapie, která je zaměřena na plnění úkolů efektivně ovlivňují deficit motorické hybnosti. Se zlepšením senzomotorické funkce se mění terapie z pasivního polohování přes asistivní terapii na aktivní formu terapie. V této fázi pomáhá robotická terapie především u pohybových sekvencí s vyšším počtem opakování. Dnešní přístroje dokážou rozpoznat, ve které fázi pohybu potřebuje pacient podporu a doplní pouze danou část pohybu. Zbylý pohyb vykoná pacient sám.

Výhodou robotické terapie je zpětná vazba o poloze a síle ruky, kterou pacient dostává nejčastěji v podobě různých her, jež stimulují funkci paretické ruky. Multisenzorická zpětná vazba má rozhodující

význam při obnově poškozených nervových drah po CMP a v propojení senzorického a motorického systému. Zpětná vazba pomáhá pacientům přizpůsobit své pohybové vzorce pohybům robota a tím i zlepšit motivaci pacienta a účinnost tréninku.

Dělení robotických zařízení

Využívaná zařízení v roboticky asistované terapii horní končetiny můžeme dělit podle toho, na který segment horní končetiny je terapie zacílena.

Dělení je následující:

- ramenní kloub / loketní kloub,
- loketní kloub,
- loketní kloub / zápěstí,
- zápěstí/ruka,
- horní končetina jako celek.

Exoskelety a end-efektorová zařízení

Exoskelety mají strukturu, která opisuje anatomickou stavbu horní končetiny. Osy kloubů exoskeletonu odpovídají osám kloubů horní končetiny. Jsou navrženy tak, že zařízení přesně kopíruje daný segment, a proto mohou být přiloženy k horní končetině na více segmentech. Exoskelety nabízejí v porovnání s end-efektory větší rozsah pohybu (až 7 stupňů volnosti) a zajišťují optimální kontrolu pohybu zápěstí i paže. Tyto systémy jsou vhodné pro časná stadia po CMP, protože nevyžadují výrazné motorické schopnosti. Jako příklad můžeme uvést systémy ARMin a T-WREX. Výhodnou těchto přístrojů je větší kontrola nad posturou a pohybem segmentu i celé končetiny.

End-efektorová zařízení udržují ruku nebo předloktí pacienta v jedné pozici, odkud vychází pohyb. Tím je umožněna mobilizace končetiny. U end-efektoru je tedy z distálních částí nepřímo ovlivněna pozice vzdálených proximálních segmentů a dochází k řetězení pohybů. Klouby end-efektorových přístrojů nekopírují anatomické postavení kloubů horní končetiny, proto není možný kontrolovaný pohyb v jednotlivých segmentech. Právě kvůli menší kontrole nad posturou a pohybem segmentu jsou end-efektory vhodné pro pacienty se zachovalou motorickou kontrolou. Měly by být zařazeny do průběhu rehabilitace až po rehabilitaci s využitím exoskeletonu. Zároveň je však výhodou end-efektorových přístrojů to, že mohou být použity u pacientů s rozdílnými tělesnými parametry, na rozdíl od exoskeletonů, které vyžadují větší individuální nastavení, aby byla umožněna jejich optimální funkce. Příkladem jsou InMotion robot, Bi-

Manu-Track a Neuro-Rehabilitation-Robot.

Vybraná robotická zařízení

Gloreha Profesional je robotická rukavice, která zajišťuje opakovanou pasivní a počítačem kontrolovanou mobilizaci prstů s multisenzorickou zpětnou vazbou. Výhodou zařízení je, že zdroj energie není umístěn přímo v rukavici, tedy v ruce pacienta, ale je od rukavice oddělen. Mechanická energie je přenášena pomocí pružných kabelů. Díky tomu nedochází v průběhu rehabilitace k působení váhy přístroje na ruku pacienta. Přístroj Gloreha umožňuje nastavit různé hodnoty rozsahu pohybu pro jednotlivé prsty, rychlost pohybu a individuální délku cvičení.

Amadeo je komerčně dostupný end-efektorový přístroj, využívaný k roboticky asistované terapii flexorů a extenzorů paretické ruky po CMP. Na distální článek každého prstu je páskou připevněn magnetický disk, s jehož pomocí je ruka pacienta přiložena na robotem řízenou skluznici – podložku. Terapeut má na výběr ze tří módů – aktivní, asistovaný a zcela pasivní. Přístroj umožňuje rehabilitaci buď jednotlivých prstů, nebo ruky jako celku. Zpětná vazba je zajištěna v průběhu terapie pomocí her na počítači, které jsou zaměřeny na vykonání určitého cíle.

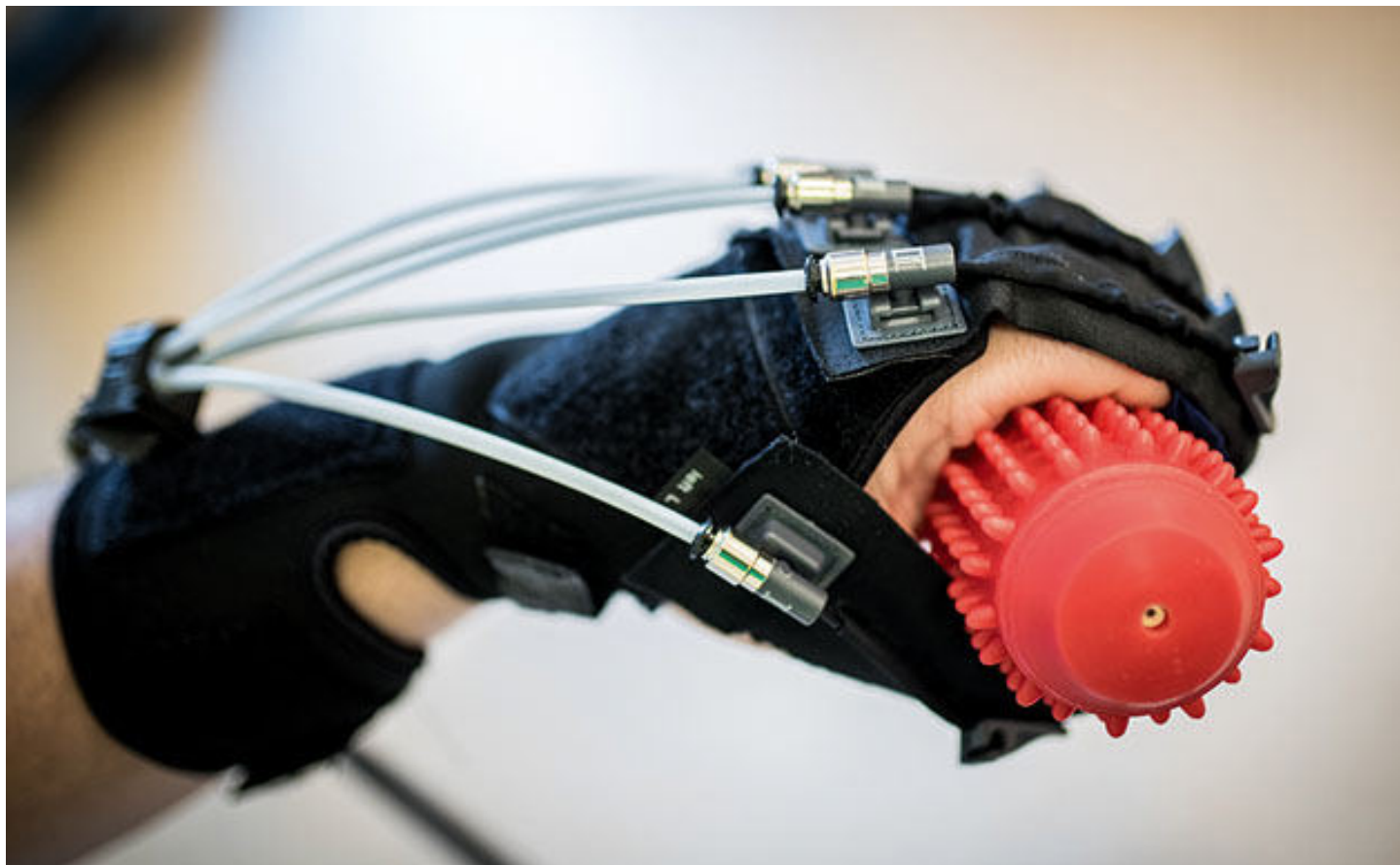
Rehabilitace, víra a chuť pacienta

Pacienti po CMP, po úrazech, při spasticitě, po operacích horních končetin, paraplegici a kvadruplegici hledají nové možnosti léčby a rehabilitace, přičemž 21. století jim poskytuje možnost robotické rehabilitace.

Webové stránky rehabilitacnipomucky.cz uvádí: „Pro opětovné navrácení se do života po úrazu nebo při léčení dlouhodobého onemocnění je hlavním aspektem úspěchu, kromě víry a chuti pacienta, pravidelná a maximálně účinná rehabilitace. Díky novým výzkumům a rozvoji tohoto odvětví mají pacienti možnosti péče stále lepších přístrojů, které jim mohou maximálně a efektivně pomoci.“

Robotická rehabilitace ruky

Webové stránky pokračují: „Terapie robotickými systémy je jedním z nových způsobů léčby, který je v popředí zájmu jak zdravotníků, tak i pacientů. Využití těchto systémů při neurorehabilitaci se u nás v posledních deseti letech díky rychlému rozvoji neustále rozšiřuje... Robo-

Robotická rukavice Gloreha Professional 2, foto: Lázně Darkov

tická rehabilitace ruky není tak složitá jako práce s dolními končetinami, kdy se pacient musí do systému složitěji upevnit a musí se dbát na další aspekty, nejen na samotnou práci končetin. Důležitá je také správná práce páteře, postura ap.“

Exoskeletální paže a robotická rukavice

K robotickým systémům pak uvádějí: „Robotické systémy slouží k intenzivní práci a nácviku poškozených funkcí, které by standardními postupy trvaly o mnoho déle a prováděly by se obtížněji. Nejběžnější systémy používané na robotickou rehabilitaci ruky jsou exoskeletální paže a end-efektorové manipulátory (robotická rukavice). Při práci s těmito přístroji se rovněž využívá vizuální zpětná vazba. Tzn. že pacient při rehabilitaci sleduje monitor, na němž kontroluje pohyby vlastní ruky, které může lépe korigovat. Díky této zpětné vazbě je podporována nejen kloubní ohebnost, ale také je využívána neuroplasticita CNS. Tím je podpořeno motorické učení. Individuálně se na přístrojích dají nastavit parametry cvičení, jako jsou jeho délka, rychlost, pořadí cviků, rozsah pohybu prstů, stimulační hlasové a vizuální efekty.“

Zmíněné webové stránky dále připomínají, že tyto systémy jsou sofistikované a výkonné. Přesto je nejdůležitějším aspektem účinná rehabilitace – spolupráce samotného pacienta, jeho maximální motivace a vůle.

Zkušenosti s robotickou rukavicí z Prostějova

V únoru 2016 napsal Luděk Peřina (na základě pořadu z ČT24) článek *Pacientům po úrazech či mrtvici nově pomáhá robotická rukavice*. Popsal v něm zkušenosti z Centra léčebné rehabilitace v Nemocnici Prostějov. Tehdy ojediněle používanou pomůcku – robotickou rukavici – pořídilo centrum pro pacienty z celé České republiky. Odborníci na ni oceňovali spojení mechanické robotiky s počítačovou technologií, která urychluje rekonvalescenci pacientů po mozkové mrtvici nebo úrazech.

Procvičování jednotlivých prstů

Autor popisuje: „Pacient vloží postiženou ruku do speciální rukavice, která se pomocí úchytů zafixuje. Je propojena s počítačovým programem, který lékaři nastaví podle jeho individuálních potřeb.“

„Můžeme program nastavit tak, že robot speciálními pohyby procvičuje třeba jednotlivé prsty na ruce“, uvedl tehdy primář Centra léčebné rehabilitace Nemocnice Prostějov Petr Konečný.

„Procvičování může probíhat bez jakékoliv aktivity pacienta, který může jen sledovat na počítači, jak s ním robot hýbe. Program lze ale nastavit tak, že přístroj klade nemocnému při pohybu odpor. Robotická rukavice je součástí dalších terapeutických metod, jako je fyzioterapie, ergoterapie, vodoléčba či elektroléčba, které centrum používá. Cvičení se zaměřuje na obnovení hybnosti, citlivosti nebo schopnosti něco uchopit. Lékaři doporučují pět až deset půlhodinových cvičení s robotem. Obvykle po dvou až třech měsících dochází ke zlepšení“, vysvětlil Konečný.

Moje maličkost se sice nevyzná v typech robotických rukavic, ale toto téma mě oslovilo. Možná už s robotickou rukavicí rehabilitoval některý ze čtenářů VOZKY. Pak by se s námi mohl podělit o své zkušenosti s touto rehabilitační technologií.

Ted' je řada na klientce, aby s robotickou rukavicí začala rehabilitovat a rozhýbala ochrnuté prsty.

Ambiciózní projekt spojuje Olomouc, Bosche a budoucnost umění

Poslední zahrada pozemských rozkoší

Už letos se hanácká metropole stane středobodem vzniku jedinečného uměleckého projektu nazvaného Poslední zahrada pozemských rozkoší. Jeho základní inspirací je ikonický triptych Hieronyma Bosche Zahrada pozemských rozkoší. Na rozdíl od jakékoli doslovné či dokumentární pojeté adaptace však autor připravované divadelní hry Marek Hnila zdůrazňuje netradiční a novátorský přístup k tomuto uměleckému dílu.

„Bosch sám se nechal vést Biblí a proslul tím, že do svých obrazů vkládal širokou škálu symbolů a metafor. Já jsem se pro Poslední zahrada pozemských rozkoší inspiroval právě nekonečnou symbolikou a nadčasovým pojetím Boschova obrazu. Nejde však o žádnou doslovnou rekonstrukci. Klíčová je pro mě metaforická rovina a inovativní postupy, které vybočují z tradičních modelů,“ vysvětluje Hnila.

Postapokalyptická Olomouc jako tichý symbol

Děj divadelní hry, která vychází knižně v druhé polovině tohoto roku, a její následně rozhlasové zpracování se odehrávají v postapokalyptické Olomouci. Město se tak stává symbolem ztraceného lidského ruchu i místem plným intimní atmosféry.

„Když si člověk představí gotické kulisy Olomouce bez života, cítí až melancholii z chybějícího ruchu. Právě tento kontrast s dnešní pulzující realitou mě fascinuje, proto jsem se Olomouc rozhodl zakomponovat do zmíněného příběhu,“ dodává autor Marek Hnila.

Zapojení rozhlasu, televize a velká debata o podobě umění

Už letos se kromě vydání knihy chystá i rozhlasová hra ve spolupráci s Českým rozhlasem. Paralelně se připravuje také filmová adaptace, na níž se podílí Česká televize. Natáčení by mělo začít ještě letos v Olomouci a jejím okolí. Každá část projektu přitom stojí na samostatném týmu specializovaných tvůrců. Rozsáhlost projektu Poslední zahrada pozemských rozkoší pomůže oslovit milovníky literatury, divadla, rozhlasových dramát i filmových adaptací. Podle Marka Hnily totiž nejde jen o to napsat knihu, ale také o způsoby, jak ji publikum může přijmout.

„Ambice tohoto projektu a hlavně jeho komplexnost jdou ruku v ruce s naší širokou debatou o tom, jak se umění stává dostupnější a přitom si uchovává svou originalitu. Chceme ukázat, že příběh může být sice představen různými formáty, ale z žádného by neměl uniknout jeho smysl. Díky tomu můžeme dát každému výstupu maximální péči i kvalitu,“ vysvětluje Hnila.

Umění v mnoha podobách: od knihy až k fotografickým výstavám

Kromě literárního a dramatického zpracování se projekt obrací také k fotografickým výstavám, které mají jít ještě

Marek Hnila

dál v pohrávání si s Boschovým „surrealismem“. Přímou navazují na motivy původního triptychu a zachycují pózy a výjevy z obrazu formou stylizovaných fotografií.

„Na výstavách bychom rádi prostřednictvím fotografií přiblížili fantaskní atmosféru Boschova díla, ovšem zasazenou do současného rámce,“ popisuje Hnila.

K doprovodným akcím se řadí také série přednášek na univerzitách a pro širokou veřejnost. Marek Hnila plánuje s posluchači diskutovat nejen o vlastním knižním příběhu, ale i o obecné inspiraci a budoucím vnímání umění v době, která nabízí stále více nových možností.

„Během realizace projektu si současně klademe otázku, kam se ubírá budoucnost literatury. Bude i nadále existovat v klasické knižní podobě, nebo se stále více promění do forem jako audioknihy či filmové adaptace?“ přibližuje Hnila.

Spolupráce s Nizozemskem a cesta do světa

V povaze takto rozsáhlého a novátorského díla se samozřejmě počítá i se zapojením zahraničních institucí. Boschův rodný Nizozemský region je prvním krokem, na který navážou další evropské destinace. Plánovaný překlad do angličtiny by se navíc měl brzy představit celosvětové artové komunitě.

„Osvětová a vzdělávací část je pro nás klíčová. Věříme, že umění má univerzální jazyk. Pokud dílo inspiruje být jen několik lidí k zamyšlení, je to samo o sobě úspěch. Boschův svět je tak fascinující, že si zaslouží pozornost po celé planetě,“ vyzdvihuje Hnila.

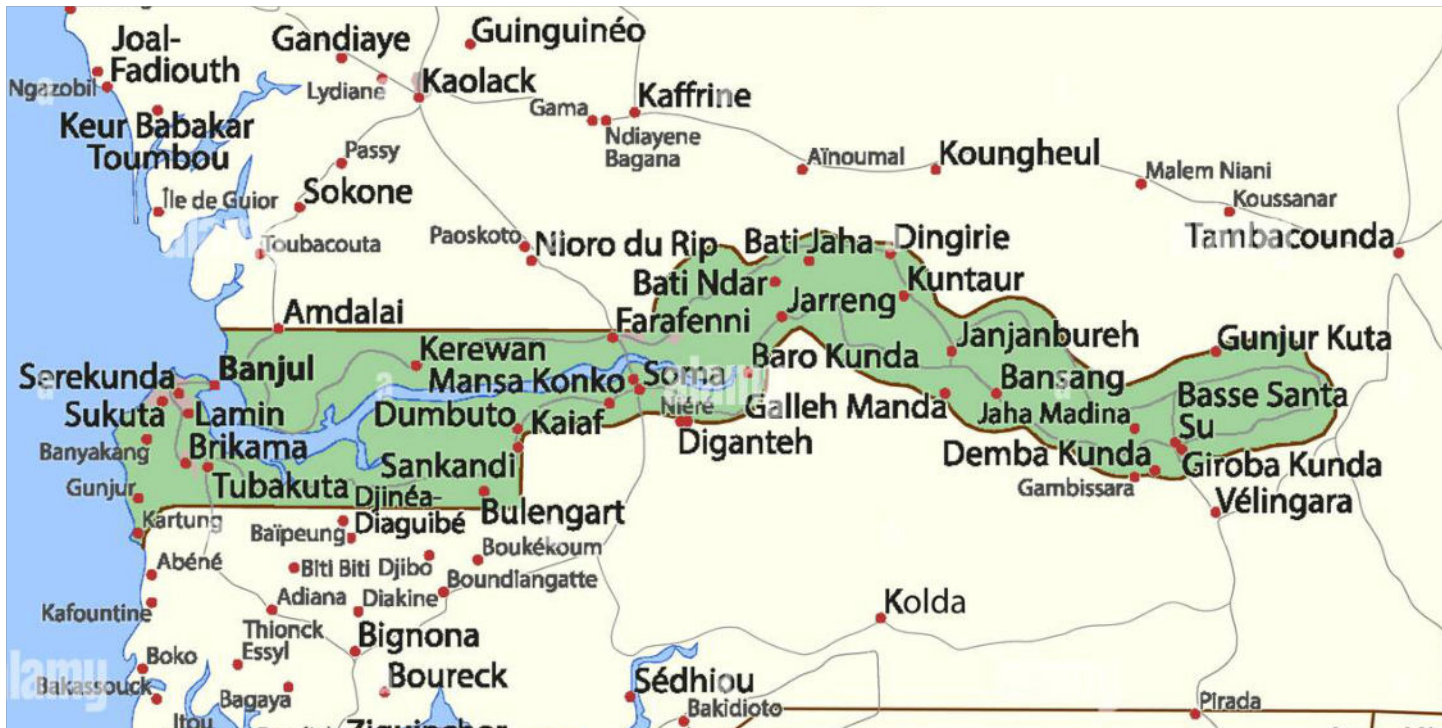
Ať už si vyberete knihu, rozhlasovou hru nebo se vydáte na chystanou výstavu, Poslední zahrada pozemských rozkoší slibuje nevšední zážitek. Otevírá prostor pro odvážené interpretace Boschova odkazu a zároveň nastavuje diskusi o tom, kam se umění a sdílení příběhů mohou v budoucnu ubírat.

Počínaje letoškem a v nadcházejících letech se tak Olomouc a okolí stanou místem, kde se o této vzrušující vizi začne naplno debatovat – a tvořit.

Ztráta, která bolí

**Příběh silného
pouta, jež
nezlomila ani
smrt.
Josef a Jowel už
nejsou spolu**

Život a smrt jdou v tomto světě ruku v ruce. Rodí se malinká miminka, dělají radost milujícím rodičům, rodině a přátelům. V průběhu života zažíváme také nečekané ztráty, které nám působí hlubokou bolest. To když přicházíme o své milované. Minulý rok přinesl zvrat v soužití dvou postižených bratrů Josefa a Jowela, které čtenáři VOZKY dobře znají. Jeden invalidní vozík zůstal prázdný. Moje kamarádka Weronika mi v telefonátu sdělila, že v dubnu nebo květnu 2024 se dozvěděla velice smutnou zprávu. Mladší bratr Jowel zemřel na tuberkulózu.

Pro mě to byl šok! Vždyť teprve nedávno oba začali nový život u babičky v Gambii! Teď už zůstal jen jeden z bratrů?

Tuberkulóza je nemoc, která se v Africe léčí bez nutnosti cokoli hradit. U jiných nemocí to tak není. V Africe nemají zdravotní pojištění, na které jsme v Evropě zvyklí. Jak konstatovala Weronika: „Léčbu jakékoli jiné nemoci hradí pacient. Při komplikacích se pacientovi složí celá rodina a uhradí lékařskou péči. V případě chudého pacienta a komplikací – pacient umírá.“ Afrika je v tomto směru velice drsná.

Dále jsem se dozvěděla, že pacienti s tuberkulózou se léčí zdarma šest měsíců. Jak podotkla Weronika: „Mají to dodržovat půl roku, ale nejsou důslední, a proto se tuberkulóza vrací,“ řekla mi se smutkem v hlase...

Léčba v afrických nemocnicích

Jowel byl chvíli v nemocnici a zemřel. Jeho oslabený organismus a slabá imunita už mu nedovolily se uzdravit. Rodina pobyt v nemocnici hradila. Pro babičku a hlavně pro Josefa je to moc těžké. V Gambii velice rádi sedávali pod stromy společně. Babička nedostává žádný důchod a Josef také nemá žádný příjem. To je Gambie – potažmo Afrika! V České republice často slyšíme, že máme málo pediatrií, stomatologů, očních i obvodních lékařů. Ale když některého z nich potřebujeme, můžeme ho v dojezdové vzdálenosti navštívit. Zdravotní pojišťovny nám

poskytují seznamy lékařů a je potřeba oslovit je a domluvit se s konkrétním v některém městě. Nebo si počkat třeba půl roku na kontrolu jako moje klientka sedmdesátice, a to u neurologa.

Josefova budoucnost

V jedné z Weroiničiných zpráv na sociálních sítích jsem si přečetla: „Ten z bratrů, který zůstal sám, to prý velmi těžce nese. Teď už není u babičky šťastný. Je to babička z matčiny strany. Část rodiny z otcovy strany prý žije v Abene. Josef jim volal a brečel, že se tam chce vrátit.“

Když byli Josef a Jowel u babičky spolu, byli šťastní. Když zůstal Josef bez bratra, stal se z něj úplný sirotek. Nejříve ztratil rodiče v Senegalu a teď jediného bratra v Gambii. S rodinou v Gambii se bratři dříve zřejmě nescházeli, přes dvacet let žili pouze ve vesnici Abene. Tam zůstala komunita, která Josefa zná celý život. Jistě by ho tamní přátelé rádi navštěvovali, s něčím mu pomohli a motivovali ho k činnostem, které dokáže zvládnout. Kdysi ještě s Jowelem vyčistili zahradu mačetami a sklídili za to obrovskou pochvalu. Weronika na závěr této zprávy ještě připojila slova: „Budu zase vybírat nějaké peníze z fotek na tento účel.“ Čeká Josefa šťastnější budoucnost v Abene?

Hledání pomoci přes DONIO

Weronika zkusila sehnat peníze přes DONIO, kde uvedla: „Jmenuji se Weronika Bersz-Letki Sanneh, jsem

fotografka, maminka tří dětí, babička a manželka. Pocházím z umělecké rodiny a vždy jsem žila mimo mainstream, ať už v Polsku, kde jsem vyrůstala, nebo nyní v Česku. Od malička mě fascinovala smíšená manželství, která jsem pozorovala v rodné Varšavě, a přála jsem si jednou spojit svůj život s Afričanem. Po mnoha životních peripetiích jsem si tento sen splnila a dnes je můj manžel součástí komunity ve vesnici Abene v Senegalu. Cesty do Afriky mi naprosto změnily život. Byla jsem tam několikrát, z toho dvakrát i se svou desetiletou dcerou. Musela jsem překonat spoustu strachů, limitů a předsudků, se kterými jsem se potýkala spíš v Česku než v Africe. Přesto jsem zůstala věrná svým snům a dnes prostřednictvím fotografií a přednášek sdílím své zkušenosti s lidmi, kteří o Afriku jeví zájem.“

Život v Abene mi připomíná mé dětství na Mazurských jezerech v Polsku – klidné a hluboce spjaté s přírodou. Tento přirozený rytmus života propojení s okolím se odráží i v mé práci, kde zachycuji autentické okamžiky lidí, přírody a tradic.

Fotografie a charita

Měla jsem výstavy a přednášky o Senegalu a Gambii na různých místech v Česku, od knihoven přes školy až po čajovny a kulturní centra. Moje fotografie jsou autentické a osobní – zaměřují se na portréty, místní zvyky, tradice a jazyky. Fotit lidi v Senegalu je ale velmi těžké, protože místní si to často nepřejí. Každý snímek v mém archivu vznikl

s respektem, trpělivostí a pokorou. Fotografie a přednášky z Afriky mají úspěch. Mám ráda barvy a kompozice, které připomínají malby, a snažím se zachytit nejen krásu, ale i syrovou realitu.

Moje fotografie nejsou turistické, ale hluboké a prožité. Součástí mých výstav je i podpora místních komunit v Senegalu. Část výtěžku vždy věnuji na charitativní účely, přičemž vše osobně vozím a předávám místním. Tato zkušenost je neocenitelná nejenom pro mě, ale i pro lidi, kterým pomáhám. Je to nádherný proces vzájemné výměny a porozumění.“

Fotoprojekt s Afričany

Na stránkách DONIA Weronika konkretizovala, proč sbírku založila.

„Plánuji se zaměřit na různá témata, navštívit další místa a pokračovat v dokumentaci místních zvyků a tradic. Ráda bych uskutečnila i fotoprojekt s místními lidmi, který zatím nechávám jako překvapení. Moje dlouhodobá vize zahrnuje vydání knihy, která by kombinovala fotografie a osobní zážitky s příběhy z Afriky. Chci inspirovat ostatní, aby se nebáli poznávat nové kultury a překonávat své limity.“

Docela podrobně se Weronika rozepsala o žalostném stavu své fotografické techniky. Všechno zastarává a opotřebovává se, takže potřebuje obnovit fotografickou techniku. Na stránce DONIO jsme mohli dále číst: „Kromě obnovy techniky mě trápí náklady na dlouhý a komplikovaný byrokratický proces, který neumožňuje mému manželovi, aby mohl přijet do Evropy a zúčastnit se mých přednášek a výstav v ČR a v Polsku. Tento proces trvá už dva roky a vyžaduje mnoho energie a finančních prostředků.“

Afrika je její láska

Stáli čtenáři Vozky vědí, že Weronika se života v Senegalu nevzdá. Vdala se tam a chce tam na stálo žít. Manžel Lamin je její životní láska. Afrika je pro ni srdcová záležitost. Podobně jako místním jí zaleží na životech lidí z Abene. Josef k nim stále patří...

Podaří se Weronice dát dohromady prostředky a pomoci postiženému chlapci na ortopedickém vozíku vrátit se k rodině z otcovy strany? Přijmou ho? Postarají se o něj v Abene spolu s komunitou?

Josef má před sebou nelehký život v Africe, která postižené sociálními dávkami nepodporuje. Přesto na něj i v České republice myslíme a přejeme mu šťastný život i přes zkoušky a ztráty, které léta prožívá.

Bezbariérový penzion v Jizerkách: pohodlí, klid a příroda na dosah

Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR zve nejen čtenáře VOZKY do **zmodernizovaného zcela bezbariérového penzionu Poezie v Kořenově v Jizerských horách**. Kapacita penzionu je 24 osob v 7 pokojích s vlastním sociálním zařízením. Pro osoby s omezenou schopností pohybu je k dispozici výtah, bezbariérová koupelna vybavená stropním zvedákem a rehabilitačním lehátkem. Penzion je ideální především pro skupinové pobyty, kterým lze zajistit také stravování. K dispozici jsou dvě venkovní a jedna zastřešená terasa, prostorné parkoviště přímo u penzionu, posezení u táboráku a pro děti venkovní dětské hřiště s prolézačkami, skluzavkou a pískovištěm. V přízemí je vybavená kuchyně pro vlastní vaření, jídelna, herna s kulečnickem a stolním fotbalem a klubovna s televizí. V celém penzionu je k dispozici wi-fi. Rádi zodpovíme jakékoliv dotazy nebo vás osobně penzionem provedeme.

Kontaktujte nás na e-mailu m.smolikova@arpzpd.cz.

www.penzionpoezie.cz

JINAK, ALE NAPLNO

Rady, tipy a inspirace pro každodenní život
bez zbytečných omezení

**Svoboda. Rovnost.
Respekt.**

Končící platnost průkazu osoby se zdravotním pojištěním a jeho výměna

Mgr. Kateřina Bulantová, Poradna Ligy vozíčkářů | Ilustrační foto: MPSV

V letošním roce skončí platnost většího počtu průkazů osoby se zdravotním postižením (TP, ŽTP nebo ŽTP/P), zejména průkazů přiznaných na dobu „trvale“.

Pokud vám končí pouze platnost průkazu jako takového (tedy platnost „kartičky“) a platnost posouzení zdravotního stavu je „trvale“, pak nepodáváte žádnou žádost, pouze se s dostatečným předstihem před datem ukončení platnosti průkazu dostavíte na pobočku ÚP a bude vám vyroben a vydán průkaz nový.

Vydání průkazu probíhá ve dvou krocích, přičemž k oběma je třeba se dostavit na pobočku ÚP.

1. Podepsání podkladů pro vydání (osobně na ÚP); k podpisu si s sebou vezmete vlastní fotografii průkazového formátu (ÚP klienty nefotografuje).
2. Samotné vydání průkazu – průkaz nemusí přebírat jeho držitel osobně, může jej vyzvednout také zástupce s plnou mocí k vyzvednutí průkazu (nemusí být úředně ověřená), nebo soudem ustanovený opatrovník; při převzetí průkazu se hradí poplatek 30 Kč za jeho vydání.

Pokud vám zdravotní stav neumožňuje dostavit se na ÚP k podpisu podkladů pro vydání průkazu (krok č. 1), je možné vydat průkaz i bez vašeho podpisu. V takovém případě dodejte na ÚP potvrzení od ošetřujícího lékaře, že se nemůžete osobně dostavit.

Nicméně v takovém případě hrozí, že ÚP zahájí přezkum nároku na příspěvek na mobilitu, aby ověřil, zda jste jako příjemce tohoto příspěvku i nadále schopen se opakovaně dopravovat, nebo být dopravován.

Pokud končí platnost vašeho nároku na průkaz (tedy platnost

posouzení vašeho zdravotního stavu), pak je třeba podat novou žádost o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením. Pokud byl posudek zdravotního stavu pro nárok na průkaz vydán na dobu určitou, nelze jeho platnost prodloužit, ale pouze vydat nový posudek s novým datem platnosti – opět buď na dobu určitou, nebo trvale. Vydání průkazu pak bude probíhat stejně jako u průkazů přiznaných „trvale“.

Pokud si nejste jisti, která varianta se vás týká, doporučuji kontaktovat pobočku ÚP.

Pokud jste držitelem průkazu TP nebo ŽTP a chcete získat vyšší stupeň průkazu, můžete kdykoliv v době platnosti vašeho stávajícího průkazu podat žádost o změnu nároku na průkaz osoby se zdravotním postižením. Pokud platnost vašeho stávajícího průkazu skončí a vy budete chtít jiný stupeň průkazu, pak podáváte novou žádost o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením. Posouzení zdravotního stavu pak buď potvrdí stávající stupeň průkazu, nebo jej změní.

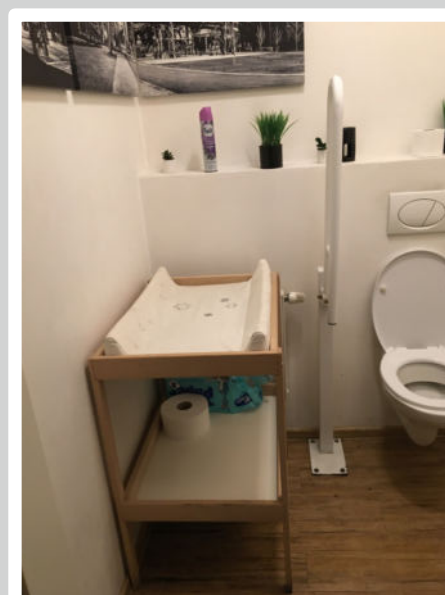

Jak to chodí v praxi u nás i ve světě

Mírek Filipčík, Bez Bariér poradenství
Ostravské organizace vozíčkářů |
Foto: Lenka Martináková, Lucie Filipčíková,
Facebook

Po rekonstrukci v jedné starší ostravské budově celkem dobře upravená toaleta.

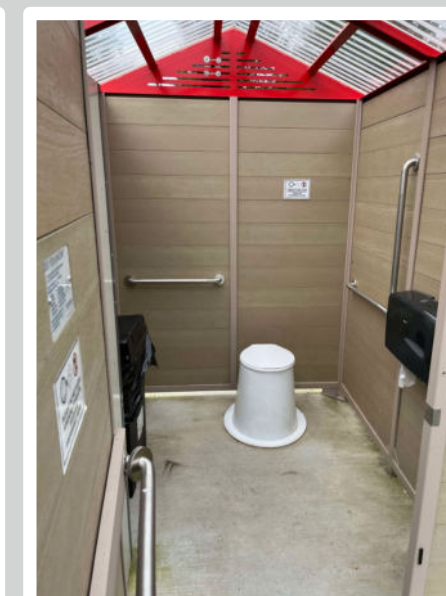
Stačí tam ale umístit pevný přebalovací pult a je po přístupnosti. Nepomůže ani ujištění, že personál na požádání pult odstraní...

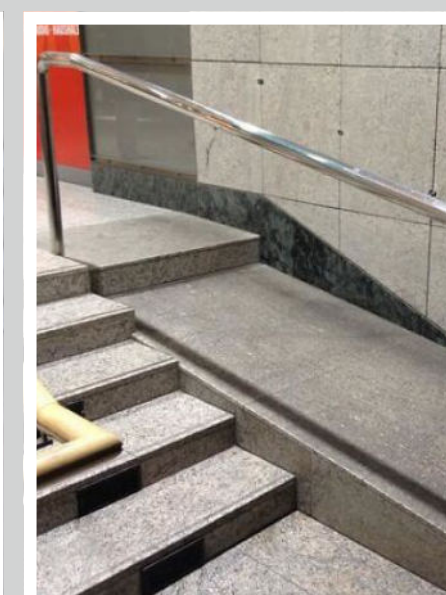
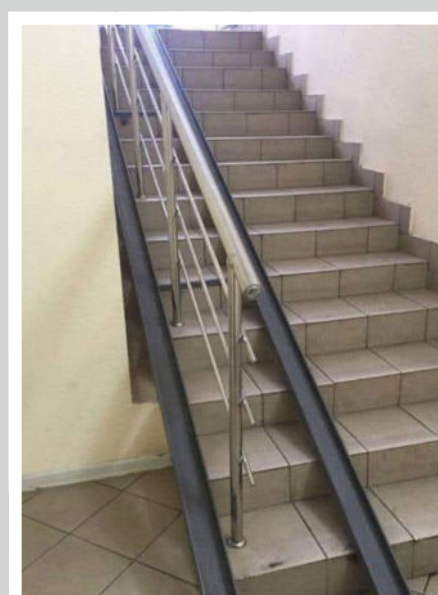
Maják Sheringham na kanadském ostrově Vancouver Island při jihozápadním pobřeží provincie Britská Kolumbie.

U něj toaleta, která je přístupná všem návštěvníkům, tedy i těm s postižením.

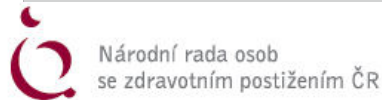

Nutno dodat, že plně vyhovující, ostatně jako na většině míst a národních parků v Kanadě.

Nemohli jsme zapomenout ani na příklady těžko uvěřitelných „bezbariérových“ řešení ze světa, nad kterými zůstává rozum stát. Zvlášť maminky s kočárky u obrázku vlevo musí kroutit hlavami, zda se nejedná o fotomontáž. Nejedná...

Vy se ptáte, my odpovídáme

Kateřina Havlíková, Mgr. Eliška Škrancová, Poradna NRZP ČR v Brně | Foto: Pexels

Invalidní důchod

Mohu pobírat český invalidní důchod, když budu žít v Německu?

Podmínkou pro výplatu důchodu do zahraničí je, že pobyt v zahraničí trvá minimálně 270 dnů v kalendářním roce a v ČR se obvykle nezdržujete. Je třeba doložit potvrzení o žití.

Česká správa sociálního zabezpečení vám důchod může vyplácet na osobní účet vedený u banky v zahraničí nebo u banky v České republice, případně bankovním šekem na adresu bydliště v zahraničí pouze na základě zaslaného potvrzení o žití. Toto potvrzení vlastnoručně podepíšete a následně necháte podepsat úředně ověřit orgánem nebo úřadem, který je k tomu oprávněn podle právních předpisů státu vašeho bydliště (např. místní úřad, nositel sociálního pojištění, orgány policie, notář apod.), anebo českým zastupitelským úřadem. Poté zašlete České správě sociálního zabezpečení.

Potvrzením o žití prokazujete trvání podmínek nároku na výplatu důchodu (ke dni podpisu tohoto tiskopisu jste naživu).

Podrobné informace k podmínkám pro výplatu důchodu do zahraničí naleznete na stránkách ČSSZ.

Dobíjení autobaterie na ulici

Kde by si invalida mohl v Praze na ulici (parkovišti) dobít startovací akumulátor přímo v autě? Víme, že existují dobíjecí místa pro elek-

tromobily, ale ani po velmi usilovném hledání nemohu najít informaci, kde by byla u parkovacího místa veřejně dostupná klasická zásuvka na 220 V, kam bych mohl připojit nabíječku a několik hodin dobíjet. Navíc nevlastním ani chytrý mobil, abych mohl „moderně“ za službu zaplatit přes aplikaci.

Autobaterii z auta nemám šanci ve svém zdravotním stavu vyndat a donést do bytu, takže nabíjení přímo na ulici je moje jediná možnost. Zároveň ale nelze jen tak vyhodit prodlužovačku z okna přes chodník, hrozilo by poranění chodců, a navíc je to přestupek, jak mi potvrdili na radnici Prahy 2.

Je mi velmi divné, že nikdo takovou službu nenabízí, protože jakmile se mi baterie vybijí, tak končím – budu muset „sedět“ jen v bytě...

Tuto možnost nenabízí nikdo v Praze ani jinde v České republice. Autobaterie si řidiči zpravidla nabíjejí ve svých garážích. Pokud tuto možnost nemáte u sebe ani svých známých, obraťte se prosím na nejbližší autoservis a domluvte se na možnosti dobíjení, případně na výměnu autobaterie.

Dobíjení autobaterie je možné také v případě, že jedete autem delší trasu.

Souběh invalidního důchodu a nemoci

Jak správně postupovat při souběhu invalidity a nemoci? V roce 2023 jsem měla přiznaný ID 3, který mi byl v roce 2023 snížen na ID 1, přestože se mé obtíže zhoršily. Lékař rozhodl o pracovní neschopnosti a zároveň jsem proti snížení ID podala námitku. Nevím, jestli je možné mít souběh ID a pracovní neschopnosti na více-méně stejnou diagnózu. Vzhledem k tomu, že pracovní neschopnost je dlouhodobá a stejně tak dost dlouho trvá, než se vyřeší námitka, trvá souběh ID a PN několik měsíců.

Prosím o informaci, zda lze mít současně PN a ID na stejnou diagnózu, resp. jestli je to možné při ID 1 (předpokládám, že ano) a ID 3 (o tom pochybuji).

Pokud by došlo k situaci, že PN bude trvat 1 rok a řízení o námitce a následné soudní řízení také např. 1 rok, je v zákoně řešena situace, pokud by byl přiznán ID 3 zpětně – tj. k datu podání námitky? Vyplácení nemocenské souběžně s ID 3 je omezeno, ale rozhodnuto bude zpětně až

např. po roce – znamená to, že se nemocenská vrací?

Diagnóza PN je stejná jako diagnóza ID3, což lékař vidí jako oprávněné už z toho důvodu, že dlouhodobá PN je uváděna i jako důvod pro přiznání ID 3 – zároveň ale vidím problém v dlouhodobém souběhu ID a PN. Nemohu najít v zákoně ani ve výkladech, jak jsou tyto situace řešeny.

Pokud k této situaci existuje nějaká metodika, byla bych ráda, kdyby bylo možné mi ji zaslat

nebo alespoň odkaz, kde je řešena na webu.

Pokud jste obdržela posudek o invaliditě, tak do 30 dnů od posouzení zdravotního stavu musí být ukončena pracovní neschopnost. Podání námitek nebo případné následné správní žaloby nemají na povinnost ukončit pracovní neschopnost žádný vliv.

Ukončení pracovní neschopnosti upravuje § 59 zákona č. 187/2006 Sb., a to v odst. 2:

„Dočasná pracovní neschopnost končí třicátým dnem ode-

dne následujícího po dni, v němž byl pojištěnec posudkem Institutu posuzování zdravotního stavu uznán invalidním nebo invalidním ve vyšším stupni invalidity anebo invalidním nebo invalidním ve vyšším stupni invalidity na základě výsledku řízení o námitkách. Byl-li pojištěnec uznán invalidním na základě výsledku soudního řízení o žalobě, končí dočasná pracovní neschopnost třicátým dnem ode dne následujícího po dni, v němž orgán rozhodující o invalidním důchodu obdržel rozhodnutí soudu; tento orgán je povinen neprodleně písemně vyrozumět ošetřujícího lékaře o tom, v kterém dni toto rozhodnutí soudu obdržel. Ošetřující lékař vyznačí den ukončení dočasné pracovní neschopnosti z důvodu uznání invalidity na předepsaném tiskopisu.

Na jednu diagnózu nelze čerpat souběžně dvě sociální dávky, tedy nelze čerpat souběžně důchod a nemocenské dávky.

V případě podrobnější konzultace nebo pomoci se sepsáním námitek, případně správní žaloby, můžete kontaktovat nejbližší pobočku Poradny NRZP ČR.

Prodloužení platnosti průkazu ZTP původně platného trvale

Jsem držitelem průkazu ZTP s původně neomezenou časovou platností. Při jeho výměně za nový formát v roce 2015 byla platnost stanovena na deset let, tedy do roku 2025. Nová zdravotní posouzení tehdy nebylo potřebné. Jak mám postupovat před vypršením platnosti, tedy před jarem 2025?

Ve vámi popsané situaci je potřeba rozlišit platnost průkazu jako takového a platnost rozhodnutí o přiznání průkazu ZTP.

Průkazy TP, ZTP a ZTP/P mívají platnost maximálně deset let, a to z důvodu změny vizáže (stejně pravidlo je např. u občanského průkazu, nebo řidičského průkazu).

V rozhodnutí o přiznání průkazu ZTP naleznete dobu platnosti posudku. Pokud máte uvedeno „trvale“, popř. je délka platnosti rozhodnutí delší než platnost kartičky (např. v rozhodnutí je uvedeno datum platnosti do 31. 7. 2028, ale kartička platí do 15. 3. 2025), je potřeba si vyřídit jen novou kartičku.

Požádejte tedy pouze o výměnu plastové kartičky na kontaktním pracovišti ÚP, kde vyplníte

příslušný formulář. Vyřízení kartičky obvykle trvá 14 dnů.

Péče o osobu blízkou

Starám se o dospělého syna, který pobírá příspěvek na péči ve II. stupni natrvalo, přičemž se rovněž starám o tchyni, které je 86 let. Mohla bych zažádat o příspěvek na péči o babičku? Jak se posuzuje souběh péče o osoby blízké?

Souběh být bezpochyby může, jelikož příspěvky na péči náleží osobám, které potřebují péči druhé osoby, nikoliv vám. Osoby závislé na péči si z příspěvku na péči hradí příslušnou pomoc.

S tchyní (babičkou) vyplňte žádost o příspěvek na péči, podepsat jej musí ona (není-li omezena na svéprávnosti). K žádosti je třeba přidat oznámení o poskytovateli, kde budete uvedena jako pečující. Následné doručení na podatelnu ÚP může provést kdokoliv z rodiny. Lze jej doručit doporučeně na adresu spádového ÚP, přičemž doporučujeme dát si pozor na správnost a úplnost adresy.

Využít můžete také elektronické podání žádosti datovou

schránkou, příp. přes identitu občana, pokud ji má babička zřízenou. Po podání žádosti budou babička a její praktický lékař vyzváni k doložení lékařských zpráv. Proběhne sociální šetření v přirozeném sociálním prostředí babičky, tedy tam, kde babička bydlí, v předem stanovený čas sociálním pracovníkem ÚP.

Až budou všechny podklady shromážděny na lékařské posudkové službě, bude o nároku rozhodovat tato instituce. Děje se tak především na základě lékařských zpráv, proto doporučuji, aby nebyly starší půl roku. Celý proces od podání žádosti po vydání rozhodnutí obvykle trvá tři až čtyři měsíce.

Současné můžete podat žádost o průkaz osoby se zdravotním postižením a o příspěvek na mobilitu. K oběma žádostem budete potřebovat průkaz totožnosti, rodný list – u dětí do 15 let. Dále pak rozhodnutí soudu o ustanovení opatrovníka (doložte v případě, že osoba toto rozhodnutí vlastní). Můžete je také vyplnit online.

Kam se obrátit
o pomoc a podporu?
Průvodce institucemi

Navštivte charitativní módní přehlídku a oslavu Dne matek

Autor: Kateřina Urban Samková | Foto: archiv CZEPA, Jan Žirovnický

V neděli 11. května 2025 se v pražské La Fabrice uskuteční druhý ročník charitativní akce „Každá jsme krásná“. Tato unikátní módní přehlídka překračuje konvenční hranice krásy a oslavuje všechny ženy bez ohledu na věk, tvar těla či životní výzvy. Akce, která symbolicky připadá na Den matek, spojuje módní zážitek s charitativním bazarem a nabídne návštěvníkům pestrý program, a to včetně stand-up show Ester Kočíkové na téma ženství.

V duchu motta „V den matek přijďte oslavit krásu každé ženy – bez ohledu na věk, tvar těla či životní výzvy“ připravily organizátorky výjimečnou módní přehlídku, která zpochybňuje tradiční stereotypy a oslavuje rozmanitost. Na móle se představí profesionální modelky po boku žen na vozíčku a známých českých celebrit, mezi nimiž nebudou chybět Nela Boudová, Vilma Cibulková, Miriam Chytilová a Stanislava Jachnická.

Své modely představí Hvězdný bazar pod vedením stylistek Dominiky Hladké a Tatiány Sladkové, k vidění budou modely z dílny české značky KADU Jaroslavy Kadlecové. Vrcholem módní přehlídky budou exkluzivní modely z dílny studentek Vysoké školy uměleckopřemyslové v Praze (UMPRUM).

Módní přehlídka, která mění pohled na krásu

„Protože krásu nemá jediný standard ani omezení; je v odvaze být sama sebou a v přijetí svého těla takového, jaké je. Ať stojíme, sedíme nebo jezdíme – každá máme právo zazářit,“ říká Kateřina Urban Samková z Czech Gang, organizátorka akce. Po úspěšném prvním ročníku, který proběhl v březnu 2024 v Jatkách 78,

se akce přesouvá do větších prostor divadla La Fabrika na Praze 7, což umožní přivítat více návštěvníků.

Hlavní módní přehlídka je plánována na 17 hodin.

Ředitelka České asociace paraplegiků – CZEPA Alena Jančíková, sama vozičkářka, říká k tématu ženské krásy následující:

„Není snadné se po úraze míchy cítit žensky. Krása je ale o autenticitě. Když vidíme ženy, které s hrstí a sebevědomím vstupují na mólu na kolech vozíku, připomíná nám to, že skutečná elegancie spočívá ve vnitřní síle a v přijetí sebe sama. Akce jako „Každá jsme krásná“ pomáhají bořit stereotypy o lidech s handicapem a ukazují, že krásu má tolik podob, kolik je žen. Jsme rádi, že CZEPA je u toho.“

Celodenní program plný inspirace a zábavy

Součástí celodenního programu bude charitativní bazar, kde svůj stánek představí Hvězdný bazar, charitativní secondhand provozovaný Českou asociací paraplegiků – CZEPA. Návštěvníci budou mít také možnost nakoupit výrobky českých designérek a podnikatelek u tematických stánků. Jedním z vrcholů programu bude vystoupení Ester

Kočíkové, která pobaví publikum stand-up show na téma ženství.

Program nabídne také kreativní workshopy pro děti pod vedením Marty Hrinčové. Návštěvníci si mohou namalovat svou energickou mandalu pod vedením umělkyně Ivo-ny Danzinger z ArtParty.cz. Po celou dobu bude zajištěno občerstvení na baru od divadla La Fabrika.

Spolupráce s talentovanými studenty UMPRUM dodává celé akci umělecký rozměr a podporuje mladé tvůrce. Magdaléna Rajnochová, Tereza Fodorová a Walerie Vrbová dostaly za úkol připravit závěrečné modely přehlídky vždy v kombinaci profesionální modelky a modelky s handicapem.

KAŽDÁ JSME KRÁSNÁ

Termín: 11/5/2025 - neděle Čas: 13–19 hod
Místo: divadlo La Fabrika, SLévárna, Přístavní 22
Praha 7 - Holešovice

Program:

13:00 hod zahájení bazaru
 14:00 hod zahájení dětských workshopů
 14:00 hod zahájení dospělých workshopů
 15:00 hod standup Ester Kočíkové
 17:00 hod módní přehlídka
 17:30 hod tombola
 19:00 hod ukončení akce

Akce je zdarma

V duchu motta "V den matek přijďte oslavit krásu každé ženy - bez ohledu na věk, tvar těla či životní výzvy" jsme připravili výjimečnou akci s módní přehlídkou, která zpochybňuje tradiční stereotypy a oslavuje rozmanitost. Protože krásu nemá jediný standard ani omezení; je v odvaze být sama sebou a v přijetí svého těla takového, jaké je.

Ať stojíme, sedíme nebo jezdíme - každá máme právo zazářit

hvězdný bazar
znovu v pohybu

CZECH GANG
 CREATIVE SPACE

Výstaviště Flora Olomouc v roce 2025

Světová floristika, výstavy nebo festival Vyznání růžím, který připomene 100 let českých růží

Světová floristika na jarní výstavě Flora Olomouc, návrat mezinárodní výstavy exotického ptactva Exota Olomouc po roční pauze a k tomu oblíbená podzimní výstava Flora Olomouc – Hortikomplex, mezinárodní výstava LEGO modelů Svět kostek či prodejní výstavy ve sbírkových sklenicích Živé pasti a Klenoty pralesa. V roce 2025 uspořádá Výstaviště Flora Olomouc celkem devět velkých akcí.

Autor: Michal Poláček | Foto: archiv Flory Olomouc

Jde o For Model, Flora Olomouc, Živé pasti, Vyznání růžím, Moravia Sport Expo, Flora Olomouc – Hortikomplex, Exota Olomouc, Klenoty pralesa a Svět kostek. Další desítky akcí v našem areálu uspořádají externí pořadatelé, kteří si pronajmou pavilon či část zeleného areálu,“ uvedla Eva Fugličková, ředitelka Výstaviště Flora Olomouc.

Na prvním místě je v letošním kalendáři výstava modelů a sběratelství For Model, která se koná 21. až 23. března. Na 23. ročník interaktivní výstavy modelů, sběratelství, digitálních technologií, her, hraček a stavebnic dorazí desítky vystavovatelů a sběratelů nejrůznějšího zaměření.

„Jde o akci jako stvořenou pro rodiny s dětmi,“ zve Lenka Weiserová, manažerka projektu For Model.

Světově známý florista Róbert Bartolen – autor hlavní expozice na Flora Olomouc 2025

Největší svátek květin – mezinárodní květinová a zahradnická výstava Flora Olomouc se letos koná od 24. do 27. dubna. Jde o 67. ročník. Středobodem proslulé akce bude vedle velkých Zahradnických trhů a bohatého doprovodného i odborného programu již tradičně hlavní expozice v pavilonu A.

„Letos bude jejím autorem světoznámý florista Róbert Bartolen. Naši návštěvníci se mohou těšit na neobyčejný zážitek. Expozice vzdá kromě krásy květin hold i mistrům sklářského řemesla,“ uvedla Barbora Melničuková, manažerka projektu, která má hlavní expozici na starost.

Unikáty ze světa masožravých rostlin budou k vidění na 6. ročníku prodejní výstavy masožravých rostlin Živé pasti od 24. května do 8. června ve sbírkových sklenicích ve Smetanových sadech. Jde o prodejní výstavu. Návštěvníci na ní kromě samotných rostlin získají i cenné rady pro jejich pěstování.

Vyznání růžím

Olomoucké rozárium plné tisíců růží v plném květu ožije 7. a 8. června stále populárnějším rodinným zahradním festivalem a výstavou Vyznání růžím. Letošní 6. ročník poneše podtitul „100 let českých růží“.

„Připomeneme významné výročí. Letos uplyne 100 let od chvíle, kdy náš nejvýznamnější šlechtitel růží Jan Böhm představil svou první vlastní odrůdu růže. Pojmenoval ji po

své nejstarší dceři „Máňa Böhmová“. Šlo o vůbec první odrůdu popínavé růže vzniklou na našem území, nese krásné sněhobílé květy,“ popsal Jiří Malaska, vedoucí olomoucké botanické zahrady a rozária.

V pátek 13. a v sobotu 14. června bude Výstaviště Flora Olomouc patřit sportu. A to díky 10. ročníku jednoho z největších tuzemských veletrhů sportovních potřeb a vybavení Moravia Sport Expo. Dorazí zastupci desítek sportovních klubů i firem, návštěvníci budou moct najít nejvhodnější sport pro své dítě či s profesionály vybrat ideální sportovní vybavení a výživu.

Flora Olomouc – Hortikomplex

Velkolepá tradiční přehlídka a prezentace českých i moravských pěstitelů ovoce a zeleniny se letos uskuteční v rozmezí 2. až 5. října. Součástí jejího 30. ročníku budou vedle hlavní expozice v pavilonu A také velké podzimní Zahradnické trhy či oblíbený festival gastronomie nápojů

Olima se soutěžemi Gastro Olomouc Olima Cup a Moravský cukrářský šampionát.

„Flora Olomouc – Hortikomplex opět díky spolupráci s našimi partnery poskytne velkorysý prostor pro prezentaci špičkových zemědělských výpěstků od českých a moravských producentů ovoce a zeleniny,“ uvedla Zuzana Chalupová, manažerka projektu, která se na organizaci podzimní výstavy podílí. Součástí projektu bude od 2. do 12. října také oblíbená akce Rozkvetlé památky, při níž Výstaviště Flora Olomouc ve spolupráci se špičkovými floristy vyzdobí vybrané olomoucké památky. Krása starobylé architektury se tak propojí s krásou a svěžestí květinových aranžmá.

Výstava exotického ptactva Exota Olomouc a prodejní výstava orchidejí Klenoty pralesa

Po roční přestávce se na olomouckém výstavišti opět uskuteční

mezinárodní výstava exotického ptactva Exota Olomouc. Trvat bude tři dny, a to od 17. do 19. října.

„Exota Olomouc je pojem, který je mezi chovateli a milovníky exotického i okrasného ptactva na celém světě známý již více než 40 let. Rozsahem patří mezi největší akce svého druhu v celé Evropě,“ uvedla Eva Fugličková, ředitelka Výstaviště Flora Olomouc.

Ve stejný den jako Exota Olomouc začne ve sbírkových sklenicích 4. ročník prodejní výstavy orchidejí a tropických rostlin Klenoty pralesa.

Kalendář akcí Výstaviště Flora Olomouc pro rok 2025 pak 1. a 2. listopadu uzavře populární Mezinárodní výstava LEGO® modelů Svět kostek. Návštěvníci se mohou těšit na miliony kostek celosvětově známé stavebnice LEGO® a LEGO DUPLO® na hraní a také seskládané do stovek unikátních i obřích staveb a modelů.

„Připravené budou také obchody se stavebnicemi a speciálními LEGO® dílky a doplňky,“ uvedla Lenka Weiserová, manažerka projektu Svět kostek.

Vlastní výroba a vývoj

PROFESIONÁLNÍ ÚPRAVY VOZIDEL OD VÝROBCE

vývoj | výroba | montáž | prodej

ELEKTRICKÝ POHON INVALIDNÍHO VOZÍKU

HURT-e

DEJTE VOZÍKU KŘÍDLA

Nově půjčovna pohonů vozíku

WWW.RUCNIOVLADANI.CZ

WWW.HURT-e.CZ

HURT s. r. o.

Bambousek 664

281 26 Týnec nad Labem

Česká republika

Tel.: +420 321 781 363 / +420 723 272 401

E-mail: info@rucniovladani.cz / info@hurt-e.cz

www.facebook.com/rucniovladani

Poradce pro Moravskoslezský kraj - tel. +420 724 314 876

Poradce pro Zlínský a Olomoucký kraj - tel. +420 736 617 416